

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θρόνεται άμα
δείξη πώς δὲ φοβάται τὴν
ἀλήθεια—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς οὖν
οἰμούς της καλόνες.
ΒΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 1 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 333

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Δυὸ λόγια (ἄρθρο τρίτο καὶ
στέφανο).
ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. Ἡ κοιλία τὰχροπόταμου (συνέχεια).
Ο ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ. Καὶ φονιάδες!
Ν. ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ. Τὸ βούτος.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Α. Παλαμῆς, Γ. Ἀβέζος. Μητρος Δε-
σποίνης, ὁ Σεβενταλῆς.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ἡ ΚΟΙΝὴ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕ-
ΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ*)

(ΑΡΘΡΟ ΤΡΙΤΟ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΟ)

Ὁ Ψυχάρης δὲν ἔχει ὀπαδοὺς, καλίστα μὲ τὸ νόημα τὸ κάπως ἐξευτελιστικὸ πού δόθηκε στὴ λέξη, κάθε φορά πού τὴ μεταχειρίζεσθε γιὰ νὰ φανερώσουμε μιὰν ὑποταγὴν ἀκατάλληλων ἀρχαρχηγῶν μπροστὰ σὲ κοτζαμπασῆδες, ἠρώους τοῦ τιποτένιου, δούλους μὲ καὶ ἀφενταδες, προτικνητῆς τοῦ ρουσφετιοῦ, πού ξέρουνε μόνο νὰ κοιτᾶζον ἐρωτικά καὶ νὰ γλυκοχαϊδεύουνε τὰ ἀκαλά καὶ συμφέροντα, καὶ τίποτε παραπάνου ἢ μικροπολιτικῆ μὲ τὰ προσωπικὰ ζητήματα καὶ ἢ μικροκαπιτωσὴν μὲ τὰ φερσίματα τ' ἀνεπικριτῆ ἀπλώσιου τὰ χέρια τους γιὰ νὰ τὰ κατεβῶσιν ἴσα μ' ἐκεῖ πού στέκονται αὐτοί, καὶ τίς ιδέες, ὅπου τίς μυριστοῖνε, καὶ τὰντικεῖμενα, ὅπου τὰ κτυποῦν καὶ τὰ δύνανται ἀκόμη τὰ παρυσιαζοῦνε στυμμένους καρπούς καὶ ξεραμένους, χωρὶς τὸ ζουμί τοῦ πραγματικῆ. Βέβαια ὁ Ψυχάρης ὀπαδοὺς, καθὼς ἔχουν οἱ κερματάρχες καὶ τῶν καφενέδων οἱ φωτιστῆς, δὲν ἔχει. Μὰ δώστε στὴ λέξη τὸ νόημα τὸ πῶς ἐδγεῖται καὶ τὸ πῶς ἐννοοῦ τὸ νόημα μὲ τὸ φωτισμένον λόγον καὶ τῆς πίστης τῆς θρησκευτικῆς. Καὶ τότε ἀόρη θάκοῦσετε πρῶτα πρῶτα τὸν Ψυχάρη νὰ σὰς βροντοφωνῆσῃ: «Ἐγὼ δὲν ἔχω ὀπαδοὺς· τί εἶπ' ἐγὼ; Οἱ ὀπαδοὶ γιὰ τὴν Ἰδέαν εἶναι. Κ' ἐγὼ εἶμαι ὀπαδός. Ὅπου σὰς προσκαλῶ νὰ μ' ἀκολουθήσετε, μὲ καμιά βία, καὶ παντὰ μὲ τὴν Παιθῶ, τὸ ξέρετε πολὺ καλά πῶς μὲ τὸ χέρι μου δείχνω πρὸς κάποιον σημείο, παραπέρα ἀπὸ μένα, καὶ πῶς ψῆλα. Ζήτω τοῦ Ψυχάρη; Ὁχι. Ζήτω τῆς Ἰδέας!» Ὅμως, βλέπει δὲν τὸ βλέπει, θέλει δὲν τὸ θέλει, ὁ Ψυχάρης, εἶναι μὲ καὶ σὺν πρόδρομος, σὺν διαληπτής, σὺν μνητῆς, σὺν διδάχος, σὺν ἀρχηγός, σὺν σοφός, σὺν ποιητῆς,

σὺν πλάστῆς. Δείχνει, δασκλεῖται, κηρύττει, γράφει. Γύρο του χορεύει ἀγάλια ἀγάλια, θέλοντας μὴ θελοντας, ἕνας κόσμος. Λίγοι, πολλοί, ἀδιάφορο. Ὅλοι σὲ ἀδιάκοπη κίνηση. Οἱ σήμερα λίγοι, αὔριο πολλοί. Ἀφίνα πῶς καὶ δέκα μπορεῖ νὰ ζυγίζουε μὲ χίλιους. Ὀλοῦρά του λοιπὸν κάποιοι φίλοι, ἐχτιμητῆς, κάποιοι μαθητῆς, κάποιοι θαμαστῆς, κάποιοι περίεργοι, κάποιοι χασομέρηδες. Ἀπὸ τούτους ὄλους βγαίνουν οἱ ὀπαδοὶ μὲ καὶ τῆς ἀπρόσωπης Ἰδέας, κ' ἐκείνου πού δίνει σὰρκ τῆς ἰδέας, καὶ εἶναι τὸ πρόσωπο πού πλατύτερα τὴν ἀντιπροσωπεύει. Ὁ Ψυχάρης. Μὰ ὅπου Ἰδέαν ὑπάρχει, θὰ ὑπάρχη καὶ ἀξιοπρέπεια, καὶ γνῶση, καὶ λαυτεριά καὶ ἀνθρωπισμός. Οἱ μαθητῆς, μπορεῖ καὶ κείνοι, μὲ τὴν ἀρετὰ, νὰ φιλονεικῶνε μὲ τὸ δάσκαλο, νὰ δασκαλεύουνε τὸ δάσκαλο, ἢ νὰ νομίζουε πῶς τότε δασκαλεύουν, καὶ ὁ δάσκαλος ἴσα ἴσα τὸ δασκαλεῖται τοῦτο νὰ τὸ ἔχη τιμὴ του, καμάρι του, χρεὸς του. Πρῶτα γιὰτὶ ὁ δάσκαλος τοὺς μαθητῆδες του τοὺς θέλει συζητητῆς καὶ αὐτοὺς καὶ ἀντίμαχους μὲ ἀκρίβη καὶ μὲ βουλή, καὶ μὲ πείσμα, ἀν ἀγαπάτε. Γιὰτὶ ὁ δάσκαλος ἀνθρώπου θέλει σπέν κόσμον νὰ βγάλῃ, πάντα νὰ ὠστᾶν καὶ ποτὶ νὰ μὴν ἡσυχάζουν. Γιὰτὶ ὁ δάσκαλος θὰ πᾶρ γυροῦνται ἴσα ἴσα νὰ δείξῃ τὴ δύναμη τῆς γνώμης του, καὶ τὴ δική του τὴ ματωροσύνη, ἀγνάντια στοὺς μαθητῆς του, μὲ τὴ μὲ ἑδ' ὄχι τὴ σχολαστικῆ, μὰ μὲ τὴ σωκρατικῆ, σὰ νὰ πύλε. Καὶ δὲν πρέπει νὰ ξεχνῶμε πῶς δὲν ἔχουμε καὶ πολὺ νὰ κἀρουμε, στὸ ζήτημά μας, τὰ διόματα δάσκαλο καὶ μαθητῆς, μὲ τὸ κύριο νόημα τους τὸ μεταχειριστῆς ἐδῶ πρέπει νὰ νοηθῆ πῶς πολὺ μεταφορικῶς. Πιστεύω πῶς πολλοὶ ἀπὸ κείνους πού προσέχουνε τὰ λόγια τοῦ Ψυχάρη καὶ πού κερδίζουν ἀπὸ κείνα, μπορεῖ σὲ κάποιο κύκλο, νὰ λογαριάζονται καὶ κείνοι δάσκαλοι, καὶ μὲ τὸ παραπάνου μαθητῆς πού σὲ πολλὰ πράγματα πρῶτος ὁ δάσκαλος ἀναγνωρίζει τὴ δασκλασύνη τους. Αὐτὸ τὸ μπορεῖ ἐδῶ τὸ γράφω μόνο γιὰ τοὺς ἄλλους. Ὅσο γιὰ τὸν ἐαυτὸ μου, πού μπορεῖ νὰ σταθῆκα στὸ μεταχειριστῆς τοῦ στίχου δάσκαλος κάποιον ποιητῶν πού ἦσαν ὑστερ' ἀπὸ μὲ, καὶ δίχως νὰ τὸ θελω καὶ δίχως νὰ τὸ νοιώθω, μὴτ' ἐγὼ, μὴτ' ἐκείνοι, ὄχι πῶς μπορεῖ, μὰ κατηγορηματικῶς τὸ βεβαιώνω, ἔχονται στιγμῆς πού λογαριάζω πῶς ἀκόμη καὶ τωρὰ εἶμαι καὶ μὲ καὶ μαθητῆς ποιητῶν πῶς πολὺ νέων μου, καὶ τῶν ἀμούστακων ἀκόμη Ὀρφῶν τῆς τελευταίας ὥρας.

κομματισμῶ, πράματα πρότυπα πού τὰ φτερὰ τῆς Ἰδέας μας εἶναι ἀνήμερα νὰ τὰ φορτωθοῦνε. Ἐχει ὀπαδοὺς, ἀν θυμηθῶμε πῶς τὴν Ἰδέαν δὲν τὴν τραβᾶνε μπροστὸν παρὰ ὀπαδοὶ καὶ πλάστες· δηλονότι ἀνθρώποι πού ἔχουν μόνον ἀπόφαση παίρνουνε νὰ θυσιάζουε γιὰ τὴν Ἰδέαν—ἀφοῦ ἰδέα εἶναι, δηλαδή ἔχει τὸ σθένος καὶ πῶς θεοῦ ἔχει νὰ φιλοδοξῆτῃ ὁ ἀνθρώπος ἰδέαν, καὶ ὄχι θέση, ὄχι τέπη· μὰ καὶ τὴ δύναμη ναιώθουε τὸν καθαρῶτατο ἔρα τῆς ἰδέας τούτης νὰ τότε πυκνώσουνε θαματοργῆ, δὲν ξέρω πῶς, καὶ νὰ τότε σαρώσουνε καὶ νὰ τότε στήσουνε εἰδωλο ἀπάνου σ' ἕνα βράχο ἀπᾶνταχο. Ἐχει ὀπαδοὺς, ὅταν δὲν ξεχνῶμε πῶς ὁ Ψυχάρης δὲν εἶναι μόνον ἐπιστήμονας μὲ τὴ γνώμη του τὴν ἐπικυρωμένη, πού δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ τὴν πολεμήτῃ ἀποτελεσματικῶς, παρὰ ἐφοδιασμένος ἀν εἶναι μὲ ὄπλα σὰν τὰ δικὰ του, καὶ πού νὰ ξέρη νὰ τὰ μεταχειριστῆ, - ὄχι μόνον πιστῆμας μὲ τὴ γνώμη του, μὰ καὶ πλάστῆς μὲ τὸ λόγο του.

Ὅμως ὁ κ. Ξενόπουλος ἀλλοιῶτικα τὸ ξενοῖζει τὸ ζήτημα. Δὲν τὸ ψάχνει καὶ δὲν πάει μέσα. Τὸ γιγίζει ξέδερχα, ταχυδαχτυλογικῶς, καὶ περῆ. Θέλει νὰ μὰς παραστήσῃ πῶς καὶ ὁ Ψυχάρης τάχα ἐμολόγησε πῶς δὲν ἔχει κανέναν ἄλλον ὀπαδοῦ παρὰ τὸν Ἑρμωνα· καὶ πῶς μὲ τοῦτο πρέπει νὰ συμπεράνομε πῶς ὁ λεγόμενος ψυχαρῆςμὸς πάει πῶς, δε λογαριάζεται σὲ τίποτε, ξέπεσε, σὰ νὰ εἶταν ἀξία χρηματιστικῆ, - καὶ κάτῃ χειρότερο, - καὶ τώρα ὁ ἀμείριος ὁ Ψυχάρης βλέποντας τὴν ἀποτυχίαν του, - πάνε χαμένα τὰ σκέδια καὶ οἱ λογαριασμοὶ του, - πρέπει, τὸ λιγώτερο, νὰ κρεμαστῆ. Τὸ σωστὸ εἶναι πῶς ὁ Ψυχάρης, θελήσε νὰ δείξῃ τοῦτο: μπορεῖ κανεὶς νὰ εἶναι ποιητῆς τῆς ἰδέας καὶ ταχίτης τοῦ ὕφου ἀπὸ τοὺς πῶς πρῶτότυπος, μὲ δύναμη γλωσσολογικῆ καὶ μὲ φανταστικῆ πρῶτης, καὶ μολαταῦτα τὴ γλώσσα πού γράφει νὰ τὴν κρατᾶ ὑποταχτικῆ τοῦ γραμματικῆ κινήνα, ἀπόλυτα καὶ ἀπρόσωπα, μὲ ὅλη του τὴ λογοτεχνικῆ προσωπικότητα, δούλος τῆς γραμματικῆς, ὁ κύριος τοῦ ὕφους. Καὶ ὄχι ἀμπορεῖ κανεὶς νὰ εἶναι ποιητῆς τέτοιος, καὶ μολαταῦτα κτλ. Τὸ σωστότερο, νὰ πύμε: γιὰτὶ κανεὶς εἶναι ποιητῆς σὰν τὸν Ἑρμωνα, γι' αὐτὸ ἀκούει τὰ δασκαλέματα γλωσσολόγου, σὰν τοῦ Ψυχάρη. Ἀφίνα πῶς καὶ ἀν τὸ ξετάσουμε τὸ ζήτημα ἀπὸ τὴν ὄψη πού τὸ παίρνει ὁ κ. Ξενόπουλος, καὶ ἀν τὸ δεχτοῦμε πῶς ὁ Ψυχάρης θέλει νὰ πῆ πῶς μονακρῆτος ὀπαδός του εἶναι ὁ Ἑρμωνα, καὶ τότε τὸ γεγονός εἶναι καὶ ἔσο δὲν τὸ φαντάζεται ὁ κ. Ξενόπουλος, χαρακτηριστικῶς. Ξέρει πολὺ καλά ὁ κ. Ξενόπουλος πῶς ὁ Ἑρμωνα αὐτός εἶναι ὁ κ. Πέτρος Βλαστός, ὁ ποιητῆς τῆς «Ἀργῶς» τῆς «Ζωῆς»

*) Κοίταξε ἀριθ. 329 καὶ 330.

καὶ τοῦ «Ἡσίου τῆς Σουκίτου, ὅχι μονάχα ὁ ποιητῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ κριτικὸς μὲν, πού σέ κάποιος τοῦ χρονολογήθημα βλαμμένο, καὶ ἀνίσως καλὰ θυμάμαι, στό «Νέο Ἄστυ», τὸν ἀνακέρυσε, ὡς τὸ μόνο κριτικὸ μυαλό, ἀνάμεσα σέ ἄλλους τοῦς ἄλλους ἡμᾶς, μπόρει παραλειμμένους ἀπὸ κριτικὴς σκέψης, μὲ κριτικὸς ὄχι. Ἐνὸς τέτοιου ὅπαδός θυμίζει, μὲ τὴν ἀλήθεια, κάπως, μὲ ὅλο τὸ δυσκολοταίριαστο τῆς ἀναλογίας, τὸν ἀρχαῖο ποιητῆ, τὸν Ἀντίμαχο τὸν Κολοφώνιο, μέτα στὴν Ἀθήνα, πού ὅταν ἐχτελοῦσαν τὰ ἔργα του, τοῦ φρούγαν οἱ ἀκροατές του, ἀντιπυθώνοντας του, καὶ μόνος ἐνὸς ἀκροατῆς ἔστακε καὶ τὸν ἄκουγε· μὲ ὁ ἐνὸς ἐκεῖνος εἶτανε ὁ Πλάτωνας. *Plato mihi unus instar est milium*. Ὁ δὲ θυμίζει, εἶπε, καὶ θὰ εἶτανε καὶ μονὰ κριβό τὸ παράδειγμα τούτο, ἀρετό γιὰ νὰ δείξη πόσο σημαντικὰ καὶ πόσο ἀποτελεσματικὰ εἶναι τὰ μαθήματα τοῦ Ψυχάρη. Μὰ δὲν εἶναι ὁ ἔρμυνας μόνος. Γιατί ὁμοία ἢ ἀνάλογα μὲ τὸν ἔρμυνας στέκεται χορὸς ἀπὸ πεζογράφους καὶ ποιητῆς λογῆς στό χρόνο καὶ στίς γνώμες, ἀπὸ λεθέντες μὲ τὸ πρώτο χυλὸδικα τοῦ μουστακίου, ἴσα μὲ ψαρότρυχους πικτέρες πὺ ἀξιόλογα μπόρει νὰ εἶπω θύβνε ὀπαδοί. Δώστε σὲν λέξη ὄχι μόνος τὸ πὺ εὐγενικὰ, μὲ καὶ τὸ πὺ πλατὺ νόημα. Τὶ ἄλλο εἶναι ὁ ψυχαραϊσμός, πέρα ὁ ἴδιος ὁ δημοτικισμός, τὸ γράψιμο τῆς ἑθνικῆς μὲς γλώσσας γιὰ ὅλα κανονισμένους καὶ ἀρραγμένους, μεθόδικα μὲ τὸ νὶ καμὲ τὸ σίμα; Ποίος ἄλλος ἀπὸ τὸν Ψυχάρη, μὲ τὴν λαυκάδα τῆς ἐπιστήμης, πρώτος ἔδωκε τὸ σύνθημα, συστηματικὰ καὶ πέρα ὡς πέρα γιὰ τὸ τί τοιο μεταχειρίσασα τῆς γλώσσας; Καὶ πῶς μπόρει ποτὲ νὰ ποῦμε πῶς δὲν ψυχαραίζει ἐκεῖνος πὺ πλεμὰ νὰ γράψῃ τὴν δημοτικὴν τὴν γλώσσα κανονισμένη, σύμφωνα μὲ τὴν μεγάλη καὶ γενικώτατη ἀρχὴ τούτη, ὅσο κι ἂν ἤθελε μαλλώνῃ στό καθέκαστα γιὰ τὸ ἔνα ἢ γιὰ τὸ ἄλλο μὲ τὸν Ψυχάρη, γιὰ ἓνα ἄρο, γιὰ μὲς γράφῃ, γιὰ ἓνα μόριο, γιὰ μὲς λέξη, ὅσο κι ἂν τύχη νὰ μὴν ἀκολουθῆ πιστὰ, σὲ λίγα ἀκόμα καὶ σὲ πολλὰ, τὴν γραμματικὴν πού σοφὰ ὁ Ψυχάρης ἐφαρμόζει, ἀπὸ κριτικὸ ἴσως, μπόρει καὶ ἀπὸ δειλιανισμὸ, μπόρει καὶ ἀπὸ κάποιο λείψυκο σεβασμὸ πρὸς τὸν σκολειὸν τὴν παράδοσιν, μπόρει καὶ ἀπὸ τὴν δύνανση τῆς συνήθειας, μπόρει καὶ ἀπὸ κάτι βραδυνίαντος πού ἔχει στό μυαλό του, μπόρει ἐπὶ τέλος καὶ ἀπὸ μὲς μελέτη τῆς γλώσσας πού τὸν ἔφερε, γιὰ κάποια πρῆματα, σὲ συμπερὰ

σματ' ἀντιθετ' ἀπὸ κείνα τοῦ Ψυχάρη; Καὶ πῶς δὲν μπόρει ὀπαδός, ἀπὸ μὲς μεριά, νὰ βραδυνίσει ἐκεῖνος πού παρακολουθεῖ καὶ πού καταλαβαίνει, πού ἀναγνωρίζει καὶ πού σέβεται τὴν δουλειὰ τοῦ Ψυχάρη, ἀφοῦ τὸ ξέρουμε πολὺ καλά πῶς καὶ τὸ νἀναγνωρίζῃς κάτι καὶ νὰ τὸ προσέχῃς, εἶναι σὴ μὰδι πῶς αὐτὸς ἢ ἐσὺ, ἢ σωστότερος ἀπὸ σένα, ὁ ἀπόγονός σου, θὰ τὸ γνωσῆσαι πὺ θετικὰ καὶ θὰ τὴν βάλῃ σὲ πρῆξιν τὴν ἴδεᾶ σου; Ὁπαδός καὶ ὁ Καμπύσης, μὲ τὰ πρῶτα του ἔργα, πρὶν τὸν πρῶτο στρατίσασα πὺ βορικὰν σύγγραφα ἑσφορικὸν νῆσαι-σμοί, ὅταν ὀνομάζῃ «ἀπόστολο τῆς ἰδέας» τὸν Ψυχάρη. Ὁπαδός καὶ ὁ Παλλῆς ὅταν τὴν ἀφιερῶν στὸν Ψυχάρη τὴν ἀριστογραφικὴν τοῦ Ἰλιάδα. Ὁπαδός καὶ ὁ Φωτιάδης ὅταν ἀφιερῶν στὸν Ψυχάρη τὸ σοφὸ βιβλίου του γιὰ τὴν παιδευτικὴν μὲ; Ἀναγίνωνση Ὁπαδός καὶ ὁ Ἐφταλίτης ὅταν τὴν ἀφιερῶν τοῦ Ψυχάρη τὴν ἱστορία τοῦ τῆς Ρωμισούνης, πάντα πολιμῶντας νὰ τὴν γράφῃ τὴν γλώσσα μὲς ὅσο πὺ κανονικὰ, ξεχωριστὰ, καὶ πὺ πολὺ ἀπὸ ἄλλους, δηλονότι ὅσο πὺ ψυχαραίκα. Ὁπαδός καὶ ὁ Χέρν, σὰ μὲς παρουσιάζεται κ' ἐκεῖνος μὲ τὰ πρωτογενῆτα παιδιὰ τῆς δραματικῆς του φαντασίας ἀφιερῶντα κ' ἐκεῖνα τοῦ Ψυχάρη, μὰ πού καὶ τὸ ἀφιέρωμα νὰ τοῦ ἔλειπε, πάντα ὀπαδός θέλουμε, γιὰτὶ ἡ γλώσσα του εἶναι ψυχαραίκα μὲ τὸ παραπάνω, καὶ ὅς μὲς ἢ μὲς ἢ νὰ τὸ ἀναγνωρῆσαι ὁ κ. Σεινός, καθὼς εἶναι σὲ μεταφραστικὰ τοῦ μεταφράσασα κ' ἡ γλώσσα τοῦ κ. Παριώτη, δημοτικὴ, ψυχαραίκα, μαλλιλικῆ, ἀμαλλιλικῆ, ὅπως θέλετε βραδυνίσει τὴν, μὲ τὴν ἔδωκε τοῦ κ. Σεινός, πού τὴν βρῖσκει, δημοσιογραφικώτατα, μαλλιλικῆ, καὶ τίποτε ἄλλο(!) Ὁπαδός ὅλος ὁ ἀΝομάς, καθὼς γραφεται, γενικώτατα, καὶ καθὼς διεκθύνεται ἀπὸ τὸν κ. Τρακοῦλο, οὐρανικὸ τῆς ἰδέας, καὶ γερὰ μπασμένο σὲ ψυχαραίκα τὸ νόημα, καθὼς φαίνεται μὲς σὰ πλεμικὰ δραματὰ του καὶ σὲ ὅλα του τα γράψιμα. Ὁπαδός κ' ἐγὼ, πού εἶσαι, πέρα ὡς πέρα καὶ ἀφύλαχτα ξεζύνω τὸν ἐθνικισμὸ μου γιὰ τὸν Ψυχάρη, ὅσο κι ἂν ἀπὸ φυσικὴ ἀκαματῆ ἢ ἀπὸ τὸ σφοδρῆμα τῆς πρῶτης μου ἀνακρῆσῆς δὲν ἔφτασκα νὰ δώσω σὲ γλώσσα μου, φιλολογώοντας τὸ καθέτι, τὴν στρογγυλάδα τοῦ ἀγνοῦ δημοτικισμοῦ. Καὶ μπόρω νὰ πῶ πῶς φτανοῦν τὰ ὀνόματα τούτα πού εἶδω ἄκρίδια γιὰ νὰ δείξουν καὶ στὸν κ. Σεινός καὶ σὲ καθένα ὀμα μὲ δὲν πιστεύει καὶ σὲ καθένα Μεριστοφελῆ ἀπαρητῆ (γιὰ τοῦς ἀνόη

τους δὲν πολυφροντίζω), πῶς τὰ ὀνόματα τούτα εἶναι χαρακτηριστικὰ καὶ δηλωτικὰ πλήθους ἄλλων πῶς ἀπὸ κείνα, καὶ πῶς Ψυχάρη θὰ τὴν λυγῶν. Καὶ ὑπάρχει, κοντὰ στό ὄνομα τούτο, κάποιος ἄλλος κύκλος, πὺ στερρὰ πατώντας, καὶ σιμότερα στό νὰτα, κάτι πὺ λάμπει πὺ πολὺ ἀπὸ τοῦ μὲ λυόμενου τὸ μακρυνμένο ἀχιδοδόλημα ἢ ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ τωρινῶ. Ἐκεῖνος πὺ ἔρχονται ὅσο ἀπὸ μὲς, οἱ αὐριανοί, τὰ παιδιὰ μὲς. Ὡς πρὸς τὸ μεταχειρίσασα τῆς γλώσσας, ψυχαραίκα, βίβλια, καὶ ἀπὸ μὲς. Αὐτὸς εἶναι ὁ νόμος τοῦ ξετυλιμοῦ εἶσαι φανερότερος ἢ προκοπῆ. Ὁ γίός μου, ὁ ποιητῆς, εἶναι σὲ γλώσσας τοῦ τῆς γραμματικῆς πολὺ προσεκτικώτερος ἀπὸ μὲ ὄχι μόνος στοὺς στίχους του, πρὸ καὶ στό πεζὸ του, δηλαδή στό γράμμα πού μὲ στέλνει, καὶ πὺ φυσικώτερος ἢ εἶτανε νὰ σακρῶνουνται πὺ ἔφροντιστα, καὶ κάπως σηματοδευμένα ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴ τοῦ σκολειοῦ, πού τοῦ στέκεται φρεση ἀόμα. Τίποτ' ἀπ' αὐτὰ ζηλεύω τὴν τόλμη καὶ τὴν ἀντιπῆ τῆς γραφῆς του πρὸς ἐμένα τῆς ψυχαραίκατος. Ὁ ψυχαραϊσμός ἀρχίζει καὶ υπαίει στό ἀίμα τῶν παιδιῶν μὲς. Εὐτύχημα. Στὸ τελευτῆ φυλλάδιο τοῦ καιούριου περιοδικοῦ «Σερπῶν» πού ἀρχισε νὰ βγαίνει στὴν Ἀλεξανδρεία συντασμένο ἀπὸ νῆσαι ποιητῆς καὶ λογογράφους ἀξιόσπουδαστους διαβάσω τὰ ἔγγραφα τυπωμένα χωρὶς ὀμα, σὰ νὰ ἐρηνηύουν τὴν γνώμην ὀμακαίρας τῆς σύτασης τοῦ περιοδικοῦ τούτου ἀναφέρονται στὸν Ψυχάρη ἀφορμὴ τὰ «Ρόδα καὶ Μήλα» τοῦ ὁ ἔτος τοῦ. Ὁποῖο θέμα καὶ ἂν καταπιανεται τὸ ξετάζει ὄρθα κορτὰ δίχως καμὶ ὀστεροβουλία, σὲ μὲν εὐχριστὴν πεζογραφίαν γραμμὴν μὲ τὴν ἀληθινή, καὶ μερικὰ κομμάτια τοῦ ὀστερινοῦ τοῦ τόμου εἶναι ἀριστοεργήματα πεζοῦ λόγου. Κ' εἶδω ἄς μὲ δώσω τὴν ἀδεια ὁ ποιητῆς Ρήγης Γιάφης νὰ βάλω κάποια χαρακτηριστικὰ κομμάτια ἀπὸ τὸ λεβεντικό γράμμα πού μὲ εἶταλε τὴς πρῶτες δὲν μπόρω νὰ τὸ στριμώξω εἶδω περὰ ὀλόκληρο, γιὰτὶ μιλῶ γὰ μὲν μὲ λιρῆς πού μὲ κάνει νὰ ντρέπομαι, μὰ ἡ γνώμην τοῦ ποιητῆ μὲ τὴν διτλή τὴν χάριν τοῦ χριστοκαλισμένου στίχου του, τὸ ἐρωτικὸ πάθος, καὶ τὸν κοινωνικὸ θυμὸ, σημαίνει καὶ πολὺ, γιὰτὶ δὲ δίνει μόνος φωνὴ σὲ σκέψη πολλῶν ἀπὸ τὴν νεὰ γενεὰ χρυσῶν παιδιῶν μὲ νοῦ καὶ μὲ καρδιά πού δὲν τοῦς ἔτιχ' εὐκαίρια νὰ μιλήσουν, μὰ γιὰτὶ μὲς καὶ πρῶτερος τὸ πρῶτομ ἐνὸς κόσμου μὲς σ' ἓνα κύκλω πολὺ πὺ πλατὺ, πού δὲν μπόρωμ νὰ ποῦμε

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

Η ΚΟΥΛΙΑ ΤΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ

Στὴν νῆα τρυπὴ τῆς σκέψης τῆς ἀπαντᾷ πάλιν τὴν ματιὰ τοῦ Σκαλτογιώργου καὶ ἀσυνείσθητα τοῦ χαμογελάει. Μὰ ἀρχίζε νὰ σουρουπῶν καὶ ζήτημα εἶν' ἂν ἐκεῖνος εἶδε τὸ χαμόγελό τῆς. Τὸ δὲ τοῦ ὀμας χαμόγελό τοῦ βλέπει ἡ Κούλια κατω ἀπ' τὸ φῶς τοῦ φαναιῶ πού καθεται. Τώρα ἔχει χάρι νὰ ξεκακίστῃ ξαφνικὰ ὁ Σκακάρλος καὶ νὰ τὸν τακῶσασα μὲ τὸ χαμόγελό σὲ χεῖλιν. Μπορεῖ κιόλα νὰ καθῆται ἐκεῖ πρὸς τὸν κρῦμίνος, ἢ νάχῃ βάλει κάποιον ἄλλον νὰ παραφυλάξῃ. Αὐτός, γὰ νὰ μὴ φωνῆ ὀλημέρα σήμερον, κάτι θὰ μῦριστικῆ.

Νέα παραχρῆ καὶ τρόμος πιάνει τὴν φτωχὴ τὴν Κούλια ὀσο περνᾷ ἡ ὄρα, ἀρχίζει νὰ θυμάται

*) Ἡ ἀρχὴ τοῦ σὲ 326 φύλλο.

περὸστέρο τὸ Μάνθος τῆς. Πού εἶναι καὶ δὲ φάνηκε ὀλημέρα; Κοιτῶν νὰ τὸν πεθυμῆσαι. Ἄς βγῆ τέλος μπόρωσά τῆς, νὰ δῆ ἀπ' τὸν τρόπο του ἂν ἔχει κίω σὲ τίποτα, ἢ ὅλα εἶναι μοναχὰ δικῆς τῆς ὀποψῆς.

Κι ὁ Ἀχιλλεὺς Σκαλτογιώργος δὲν τὸ κουνεῖ ἀπ' τὸ κᾶθισμα του. Ἀρχίσαν νὰ μαζώνονται καὶ ἄλλοι συναδερφοί του κ' ἕκαμιν συντροφιά ἢ ἔθε καὶ ὁ Μαθῆς, τακίρωμένος κατὸ τὴν συνήθειαν του ὀ Μανθῆς δὲν παρουσιάζεται μοναχὰ ἡ Κούλια σκῶθηκε ἀπ' τὸ σκοτεινὸν τὸ παρῆτο καὶ βγήκε εἶσω στοὺς μπαλκόνι καὶ καίτασε ἓνα γύρο Πουθενά. Τί εἶπαθε; Πῶς χάθηκε μὲς μὲρα ὀλοκῆρα; Ὀχι ἄλλο! Κατέβηκε στήν αὐλόπορτα ὁ Θόδωρος Μαθῆς τὴν εἶδε. Ἡ Κούλια ἀνησυχεῖ σταλήθειαν γιὰ το Σκακάρλο τῆς τῆς ἔρχεται νὰ κάμῃ νόημα τοῦ Μαθῆ τῆς νὰ τὸν ρωτήσασα. Μὰ δὲ μπόρει ἂν τοῦ κάμῃ, θὰ τὴν δῆ καὶ ὁ ξένος ὀ λογίας. Μπήκε μὲτα πάλιν καὶ γύρεψε τὴν Παναγιουῶλα νὰ τὴν σταλῇ σὲ Φωτοῦλα Τυλιναδά νὰ ρωτήσασα μὲν ξέρεῖ ἐκεῖνος τίποτα, ἄλλω δὲν τὴν ἔβρακε τὴν εἶχε ἄλλου σὲ τὸ μὲν ἢ Φρόσω.

Ἀπάνω καὶ γυρνᾷ ἡ Μαρῶ ἀπὸ τὸν περίπατό τῆς καὶ φέρνει τὸ χαμπερί. Ὁ Μάνθος Σκακάρλος μὲ τὸ Γκινακό Καρδάρια εἶναι στό μπουτρούμι. Τὰ

καμιν ὀλοκῆρα πρὸς τὴν νύχταν στό κρεμῶν, μεθυμένους καθὼς πήγαν. Γύρεψαν ἀπ' τὰ βιολιά νὰ τοῦς παίξουν τὴ Μαρῶν. Ἄλλη παρὰ ὀμας εἶχε διατάξει πρωτιότερα ἄλλο τραγοῦδ. Κ' οἱ ὀπαξιωματικοί ἂν ἄκουσαν νὰ πάρουν τὰ βιολιά ἄλλο τραγοῦδι, σηκώθησαν καὶ θέλησαν νὰ κτετάσουν τὴν χερσὶν ἀπ' τὸ πάλκο. Οἱ βιολιτζῆδες καὶ θέλησαν νὰ πῶν καὶ ὁ Σκακάρλος καὶ ὁ Καρδάρια τοῦς τακίσαν στό ξύλο ὁ καρεντζῆς μπήκε σὲ μίσση μὰ τὸν ἔδειραν καὶ αὐτὸν καὶ ρῶσα τὰ σπᾶτα δὲν ἀφίσαν γερὰ καθ' ἑρτή, κομᾶτικῶν π-τρῆκ, σήκωσαν τὸν κόσμον στοὺς ποδῶν ἔπρεπε νάβῃ τὸ περίπολο νὰ τοῦς τακῆσαι. Ὁ διοικητῆς τοῦς προρωλάκισε κακὴ τὴν ἔχουσα κακὴ νὰ παθον.

Ἡ Μαρῶ αὐτὴ τὴ στιγμή ἐκδιούσαντ μονο μὲς ὀλα τὰ μίσση τῆς, τὴν Κούλια, τὸ Γκινακό Καρδάρια καὶ τὸ Σκακάρλο. Γιατὶ καὶ τούτῳ δὲν εἶχε μάτια νὰ τὸν δῆ ὀρίχτηκε πρὶν στήν Κούλια, αὐτὴ τὴν περιφρονῆσαι. Με καθένα τῆς λόγῳ τῶρα νόμισε πῶς ξέσκισε τὴν καρδιά τῆς ἀδερρῆς τῆς.

Μὰ ἡ Κούλια σὰ νάνωσασα μὲ τὸ χαμπερί. Ἐσεῖ εἶ; Αὐτὰ τῆς κάνει ἡ ἀρεντῆ τοῦ τῆς νυχτιῆς; Γυρνᾷ σὲς καρεκαμάσας. Ἀπ' αὐτὴ γυρνῶν μοναχὰ νὰ μὴ σηκῶσασα μάτι σ' ἄλλον ἄνθρωπο. Σὰ

ΤΟ ΒΟΥΤΟΣ

Δώδεκα χρόνια πήγαινε ο Γιάνος στο βούτος μικρό παιδί σαν εΐτανε, δλοι θαμάζανε τις βουτησιές του βουτούσε, κ' έκανε τόσην ώρα στα βάθια της θαλάσσης, πούλεγε, για έσκασε, για ψάρι τον κατάπιε και ξάφνου, να ο Γιάνος γελαστός, ξεβουτούσε εζήντα όργιές περα και σπαρταρούσε στα γέλια με την τρομάρα σου. Και τώρα, που λεβέντης σωστός δώδεκα χρόνια πήγαινε στο βούτος, κάθε άνοιξη οι καπετανέοι κοιτάζανε ποιός να πρωτοπάρει το Γιάνο μαζί του, γιατί οι βουτησιές του εΐτανε για δυό νομάτους βουτούσε κ' έφερε άπανω τα σφουγγάρια, όχι με το καλάθι, με το σακί. Γι' αυτό και παραπάνω μερδικό έπαιρνε, κι άνάμισσα σ' όλα τα παληκάρια του νησιού ξεχώριζε, για πιο της φελιάς και πιο ζημιένος. Κάθε χρόνο σά γύριζε, το μερδικό του εΐτανε πιο μεγάλο απ' όλων των συντρόφων του, και σ' έννια χρόνια τα κατάρφεν ο Γιάνος και μαζεψε λεφτά ως που να κάνει προικιά της μονακριβής αδερφής του, και να της δώσει καρποκύρη. Δέκα μερες γλεντήσανε τους γάμους της αδερφής του Γιάνου, κι ο Γιάνος πιο καλύτερα κι απ' το γαμπρό κι απ' τη νύφη, καμάρωσε τις χαρές και τα ξεφαντώματα, που γενήκανε όλα από την αξιοσύνη του στο βούτος.

Μάννα δέν είχε εΐτανε όρφανός από γονιούς, και σαν επάντρεψε την αδερφή του, άρχισε να μαζεύει λεφτά και για τον έκυτό του. Άγαπούσε κι αυτός μιαν όρφανή, την Άλεμνιώ, φτωχό μ' απ' τα πιο καλά κι απ' τα πιο νοικοκυρεμένα κορίτσια του νησιού. Τα δυό ύστερα χρόνια έπειτα από την παντριά της αδερφής του πήγανε όλα εύνοικά, κι απ' το βούτος ο Γιάνος πήρε καλό μερδικό, και κάτι μικρά χτηματάκια πούχε αγοράσμένα, δώσανε καλό μαζούλι, ως που εΐτανε καμωμένα τα προικιά της Καλής του, και πήγαινε για ύστερή χρονιά στο βούτος ο Γιάνος, να οικονομήσει τα έξοδα του γάμου, για να μη ξεδουλεύουν τα έτοιμα, και έπειτα σαν παντρεβόντανε, θα καθόντανε πιά στο νησί ν' απόζησει απ' τα χτηματάκια του, και πρώτα ο Θεός, αν πήγαινε και καμιά χρονιά στο βούτος θα πήγαινε συντροφιά με καπετανίο κι όχι σκέτος βουτηχτής. "Όχι πώς τον έμελε εκείνονε το βούτος

Ό κ. Ξενόπουλος άνάμεσα στα έργα που καταγίνεται να συνθέση μας σημειώνει και μια ά' ιστορία της νέας ελληνικής λογοτεχνίας, νομίζω. Συγγράφιας, σαν τίν κ. Ξενόπουλο, όμοια προικισμένους με τα δώρα της κριτικής και της δημιουργικής φαντασίας, είναι, βέβαια, προορισμένους, καλύτερ' από κάθε άλλο, για τη δουλειά του ιστοριογράφου. Φτάνει να μην ξεχνά πώς ο τεχνίτης ιστορικός, πιο πολύ από τον έπικό ποιητή, πρέπει να προσπαθή σοβαρά να χρησιμοποιή το έγώ του στο γαλήνιο αντικειμενικό ξεσκαλισμα και ξεδιάλεμα των όποιων ζητημάτων άπάνου στα θετικά και στα πραγματικά, και όχι, φορώντας, δέν ξέρω πως δημοσιογραφικής ρητορικής παγοπέδιλα, να γλιστρά στα κρύσταλλ' άπάνου των ιδεών, πολεμιστής παγοδρόμος, για δική του διασκέδαση και πιο πολύ δέν ξέρω τίνος όχλου γύρο του. Το φωτεινό το νού του φίλου μου κ. Ξενόπουλου τον κόβουνε χάσματα σκοταδερά κι άλλοιμονο αν μιλήση για τα κάθε λογής πρόσωπα και τάντικείμενα της ιστορίας του με τον τρόπο που συνθίξει να μιλά για κάποια καθέκαστα στο γλωσσικό μας άπάνου το ζήτημα, και για το έργο του Ψυχάρη που έντελέστερ' από κάθε άλλο χπραχτηρίζει το ζωντανέμα της δημοτικής ιδέας, ο δημοτικιστής μολατχούτα κ. Ξενόπουλος.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΠΟ 'ΝΑ ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΠΑΤΟ

Πήγαινα μόνος, έρημος, στού ποταμού την άκρη.
Κίτρινο μουσικό σέρνονταν στα δέντρα τα ξερά,
Ψυχρό τάγερν φύσαγε απ' της στεριάς τα μάκηρη
Και ζάρωνε τα κουρασμένα τα νερά.

Γύρω, τριγύρω απλώνονταν ή νέκρα κ' ή γαλήνη...
Μόνο έφτανε και έξοπαγε στην κρύα τη μοναξιά,
Μάταιο το γλέντι του λαού και της ζωής ή δίνη
Και πλούσιο γέλιο γυναικός κ' ένός παιδιού κραξιά.

Πήγαινα μόνος, έρημος εγώ κ' οι στοχασμοί μου,
Με τα ποδάρια σκοιονιστά, σκυφή την κεφαλή,
Μονάχα μ' άπολούθαγε κ' έρχότανε μαζί μου
Ένα χαμένο, άνησυχο κι άναιμικό σκυλί...

Γεννή, 1909

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

άκόμα πώς ήρθε, μα πού δλοένα έρχεται. άΜε συγκίνηση διάβασα—γράφει ο Ρήγας Γκόλφης—το άρθρο σας - «Δυό Λόγια» Α—στο σημερινό «Νουμά». "Όχι γιατί ο Ψυχάρης στάθηκε σαν κατηγορούμενος, μήτε γιατί γράφτηκε τίποτε καινούριο και ύσιαστικό από μέρος τώ δημοσιογράφω μας. Μα έσα έσα έπειδή ξεναμκηθήκανε τα ίδια, έπρεπε πάλι να βροντοφωνάχη ή αλήθεια για το Μεγάλο συγγραφέα κ' έπιστήμονα. Η πολεμική του έπιπόλιου τύπου μας έτσι που γίνεται τώρα τελευταία, καθώς και πάντα, πολεμική δέν είναι. Είναι του ταπεινού φτόνου και της κοντοφθαλμιάς το περπάτημα... Ο Ψυχάρης, σίγουρο βέβαια πώς μια μέρα θα λατρευτή στον τόπο μας όπως του άξίζει και του πρέπει. Αυτό όμως δέν έμποδίζει να είναι άνοξιο και της έπιστήμης και της αλήθειας και της ψυχής και της πίστης, ή σημερινή βουβκμάρα που άκλουθαί ύστερα από κάθε χτύπημα—δυνατό ή κούφιο, κδιάφορο— από μέρος εκείνωνε έσα έσα που ο Ψυχάρης φώτισε κι όδήγησε προς το δρόμο τον άληθινό. Τι θα εΐτανε σήμερα ή φιλολογία μας, ή ποίηση και ή πρόξα, ή Τέχνη γενικά του λόγου στην Ελλάδα, ά δέν ύπήρχε ο Ψυχάρης; "Όποιος το συλλογιστή καλοσυνείδητα θα τρομάξη. Στον τόπο μας που τότε τρώει και τότε θλίβει γύρω κάθε ψευτιά για το φάνταγμα, για το άρπαγμα, για το ρουσφέτι, για τη νοικοκυρεσύνη της τάξης και του μυαλού είστε σεις... για τα δίκια της πλατείας 'Ιδέας» κτλ. κτλ. Και πώς να μην άναγκαλιάση ή ψυχή μου σαν ξανολίω άνάμσο' από τον όχλο της σημερινής γυναίκας, που κάτω από τα κευκλιστικά τα νάζια της κι από τα φανταχτερά της τα στολίδια σκορπίζει γύρο της, αιώνια Παντώρα, μίσ' από το πιθάρι της, όλες τις σκλαβιές, όλες τις συκοφαντίες, κι όλες τις τυραννίες, σαν ξανολίω μια παδούλα, καθώς μαθαίνω, σαν την άγνωριστή μου τη Μυριέλλα να γράφη τη γλώσσα μας έτσι όρθά κ' έτσι φλογερά καθώς δείχνει και το γράμμα προς εκείνη του Ψυχάρη το χαιρετιστικό; Και πώς να μην περηφανεύομαι για την πρόοδο της 'Ιδέας, όταν ξεάφνα προβάλλει, πάντα νέος μέσα στους πιο νέους, ένας πλούσια δημιουργός τεχνίτης ο πρώτος μεγάλος Έλληνας μουσικός του καιρού που σιμώνει, ο Μανώλης Καλομοίρης, σφιχτανταμώνοντας τα δυό μεγάλα ιδανικά, το γλωσσικό και το καλλιτεχνικό, σε άχώριστο ταίριασμα, με τόνωμα του Ψυχάρη στο άρμονικό το στόμα του;

θελη τώρα άς έρθη να της πη κανένα λόγο. Μα πού κερθή, που νάβγη απ' το μπουτρούμι. Ποιός ξέρει ως ποτε θα κηθήση μετά!

«Αά μπουνε φυλακή πολύ!» ρώτησε τη Μαριώ.
«Πολύ λέει! θάν τς πάν στ' Ανάπλι, μην περάσ'νε κιόλ' απ' το στρατοδικείο», εΐπε ή στερνή για να τρομάξη περισσότερο την αδερφή της.

Κ' ή Κούλα αλήθεια πρόμαξε για μια στιγμή. Το κάστρο τ' Ανάπλιού, το στρατοδικείο, ταχε άκούσει σαν κάτι φθερά και τρομερά. Μιά λύπη πέρασε μες την ψυχή της, σα συλλογίστηκε πώς ο κακομοίρης Μάνθος της θα πάθη και θα ράνη, πώς είναι μάλιστα στη φυλακή. "Όσο και νάναι προχτές το βράδυ καθόνταν στα γόνατά του στην άκροποταμιά.

«Οί παλιομπεκουλίαικες εκεί ήδραν να κάμ'νε τον παλικαρά στις βιολιτζίδες τ' γυφτο Τσάφου τόπρηταν το μέτρο τότεπαχεν τ' κακομοίρ' και το βιολί», μουρμύρισε ή Μαριώ άγκναχτισμένη κι άνέθηκε τη σκάλα.

Η Κούλα άκούμπησε στον τοίχο σκεφτική. Δέν ξερ ε αν έπρεπε να λυπηθή ή να χαρή. Ο Μάνθος ακ αρέλος πέραγε στο νού της μια σαν ένοχος και για σα θύμα. Γιατί θύμα; Δέν τόξερε. "Ηθελε να

χαρή, μα κ' ήθελε, κόντευε μάλιστα να κλάψη. "Έτριψε τα μάτια της για να της έρθουν δάκρυα κ' έφερε κιόλα εκεί την άκρη της ποδιάς της για να τα σκουπίση. Και την ένωσε στα δάχτυλά της νοτισμένη δίχως να προσέξη και να ξέρη, αν βράχηκε από δάκρυα, ή ήταν ακόμα δυρή απ' το πλύσιμο πρω ήτερα.

Κακομοίρη Μάνθο, κακομοίρη Μάνθο! ο έκλαιε ο στοχασμός της και στέλυνε το μάτι κούφια στο μισοσκοτόδι.

«Κακομοίρη Μάνθο», σα νάναστέναξε κι ο γκιώνης απ' τα δέντρα, σα να μουρμούριζε και τάγεράκι του βραδιού είχε βρέξει στα βουνά ψηλά το δειλινό κ' έρχονταν κρυό δερ' απ' τις ραχες Ψιλό άνατρίχιασμα γαργάλισε το ραχοκόκαλο της Κούλας και οι ζόρκοι άστραγάλι κάτω απ' το νοτισμένο υεσοφόρι της μουρμήγκισαν.

«Πάνει καλοκαιρί», ήρθε χωρίς να το θελήση στη θύμησή της ο στερεμένος λόγος τάγαπητικού κι άφρισε έξαφνω απ' όργη.

«Γιά τις χαρές και τις καφεαμάνισες περσεύουν! "Ας νάστη τώρα φυλακή!»
Χαμόγελο άγριο άστραψε στην όψη της.
Μα ο γκιώνης έσκουζε ξανά απ' τα δέντρα, ή

Μαριώ ιστορούσε παραπέρα στο πηγάδι σε μια γειτόνια, που είχε έρθη για νερό, τα νυχτερινά άθλα του Καράρα και του Σακκρέλου κ' ή ψυχή της Κούλας μαλάκωσε, χωρίς να το θελήση πάλι. Η μορφή του βαλτινέου λοχία πέρασε μπροστά της τώρα μαρτυρική, κατατρεγμένη. Τόν στοχάστηκε κλεισμένο στη φυλακή και τον φαντάστηκε να τον παγαίνουν σιδερόδετο στ' Ανάπλι. Η χαιρεκακία της αδερφής, που την έκανε να ξεχειλίξη, της πέρασε τώρα μαχαίρι στην καρδιά. Ναβγαινε ο Μάνθος αυτή τη στιγμή μπροστά της, να τον ξαγνάντιζε και πάλι ελεύτερον άντικρυ στο βελούχι κι άς πέραγε ζυπόλυτη όλον το δρόμο της ζωής της.

«Μάνθο μου, Μάνθο μου, γλυκέ μου Μάνθο!» άαστέναξε απ' τα βαθη της καρδιάς της και γέμισαν δάκρυα τα μάτια της.

Μα εκεί που έπιασε πάλι την ποδιά να τα σκουπίση, έξαφνα στο δρόμο άκούστηκε το ίδιο γέλιο πού την έκαμε πριν το γίωμα να πεταχτή απ' τον κχανπέ άπάνω στον όντα.

Κ' ή Κούλα χύμησε προς την αύλόπορτα.

για πώς φοβόντανε για τη ζωή του εκείνος πιο πολύ φοβόντανε τη στεριά, ή θάλασσα τον γνώριζε καλύτερα απ' τα φύκια και τα πετράδια που μερονυχτίς ἀλαφροαϊδέβει στα βύθια της τις πιο γλυκές στιγμές της ζωής του μαζί της τις πέρασε κοιμούντανε κ' έτρωγε στην κουβέρτα της καγγάδας, μια πήχη ἀπάνω από τη θάλασσα· ἀμα δεν είχε δουλιά, έφτιανε με το φλόκο μια φρεϊκάδα στην πλώρη να μη τον καίει ο καυτερός ήλιος της Βεγγάζας κ' έπαιρνε μια φυλλάδα και ιοντοδιαβαζε να περνάει ή ώρα και καμιά φορά σαν ἀπάνω στη δουλιά τουόρχόντανε στην ένθύμηση ή 'Αλεμινιώ, για ή πατρίδα, ούτε το συλλογιόντανε πως θα βουτήσει. Με την ένθύμηση της 'Αλεμινιώ και της πατρίδας έπαιρνε το λιθάρι στα χέρια και βουτούσε και καθώς το λιθάρι τον έσπινε στα βύθια, ή θάλασσα όλο και πιο κρύα τον έδρόσισε και τον ἀλαφροαϊδέβε, κι ο Γιάνος κατέβαινε στα λαγκάδια της, στις ἀπλωσιές, στα χωράφια της πούναι γεμάτα σφουγγάρια, κοράλια, μαργαριτάρια, κοχύλια, φύκια, θαλασσοδέντρα, γιούσουρο και λογής λογής πετράδια ζωτικά, και ξεχουθεν ο Γιάνος πως είναι στα βύθια της θάλασσας, και συλλογιόντανε την 'Αλεμινιώ, την πατρίδα, και δός του και μάζεβε με το σφουγγαρολόγο σφουγγάρια. Οί συντρόφοι του ἀπάνω τρομαζανε. Για έσκασε, για ψάρι τον κατάπιε, λέγανε, μα ξάφνου να ο Γιάνος γελαστός ξεβουτούσε με το καλάθι γεμάτο και σπορταρούσε στα γέλια με την τρομάρα τους. Γι' αυτό όχι πως δε θα πήγαινε στο βούτος βουτηχτής γιατί φοβότανε για τη ζωή του, μα λογάριζε μια και θα παντρευτεί, να μη γίνεται αίτια να καρδιοπιάνεται και να λιγοψυχιάζει ή Καλή του με την ἀναλογία του. Γιατί όσο και να πεις, γυναίκα είναι και πάντα οά νησιώτισσα, που πολλά είδε και πολλά άκουε, θα πηγαίνει ο νους της και οτ' ἀνάποδα και θα στενοχωριέται. Την υπεραγαπούσε και ήθελε οά θα την πάρει να την προσέχει ο' όλα της τα θαλάματα και τις λαχτάρες μη στάζει και μη βρεζει, κ' έτσι, σαν που λέγαμε, πήγαινε για ύστερη χρονιά στο βούτος ο Γιάνος να οίκονομήσει τα έξοδα του γάμου να μη ξεδευτούνε τα έτοιμα. Είταν αγιασμένα τα νερά σαν έφυγε κι όλοι θυμόντανε, και πιο πολύ απ' όλους ή καλή του, τί γλέντιζ έκανε, τί τραγούδια είπε και πόσο χαρούμενος είτανε πριν να φύγει. Σάν έφτασαν στη Βεγγάζα έστειλε γραφή και έπειτα από δυό μήνες κι άλλη έγραψε πως είτανε

καλά και πως εκείνη τη χρονιά το βούτος πήγαινε πιο καλύτερα απ' όλες τις χρονιές. Να τοιμαζόσαστε για τη χαρά, έγραφε, κ' έστειλε και λεφτά να πάρουνε ένα γουρουνόπουλο να το θρέψουν για τις καλές ήμέρες. Πέρατεν έτσι το καλοκαίρι το καφόν κ' έφερε τις δροσιές τ' Αύγουστου και του Σταυρού. Ζύγωνε τ' Αη Νικόλαου και μια-μια οι καγγάβες γυρίζανε κ' έδένανε τις πρυμάτσες στο μώλο του νησιού. Έρχόντανε πίσω καπετάνιοι και βουτηχτάδες απ' το βούτος, και γέμιζε νησιώτες το νησί. Άντρες και παιδιά τα σπύτια και λεβέντες τα μικρά καφενεδάκια που πουλάνε και πιοτό. Κι άνηχούσανε τη νύχτα στους πριν έρημικούς δρόμους του νησιού τ' άράπικα τραγούδια που μαθαίνανε στη Βεγγάζα τα παιδιά, μαζί με τα παλιά κι άξεχαστα νησιώτικα τραγούδια. Είναι πάντα της νιότης ν' αγαπάει κομάτι το ξενύχτι και το γλέντι της αυγής. Που και που οτι φάνανε τα καίκια, άκουγόντανε και καμιά συμφορά πάντα, οτο και να μην είναι, πίνανε κανένα παιδί στο νοσοκομείο στη Βεγγάζα για στο Τούνεζι, για ψάρι τον έτρωγε πάντα, όσο και να μην είναι, τύχαινε μια συμφορά. Μα το κακό πομένει πάντα στο σπιστικό που πέφτει και οι άλλοι πουχουνε γλέντια και χαρές λένε ένα αθεός σχωρίστονε» και κοιτάνε τη χαρά τους.

Είτανε όλα τα καίκια φτασμένα στο νησί, και μόνο το καίκι του Καπτάν Μηνά πουχε μαζί του το Γιάνο, δεν είχε φανεί ακόμα. Κατέβαινε κάθε πουρνό ή 'Αλεμινιώ στο μώλο και ρωτούσε. — Σήμερα αύριο, όπου κι αν είναι, θα φανεί, της λέγανε, δεν είναι δέκα πέντε μέρες που είδαμε στη Βεγγάζα το καίκι· διάρμιζε τις άρματωσιές του για φευγιά. Το πολύ πολύ γιατί είτανε καλοσύνη φέτος να καθίσανε μια βδομάδα παρκπάνω στο βούτος, γιατί όσο και να πεις, φέτος ο Γιάνος θα κανει ταμάχι για παραπάνω μια, και του χρόνου δε θα ξαναπάει, — της λέγανε και πονηρογελοούσανε οά να τη συχαίροντανε για τις καλορουζικές που θα της έρχόντανε.

Άνημέρα τ' Αη Σάββα θρηπέφεγγε ακόμα ο αυγερινός, οτι αγνάστεψε μακρυνά στο πέλαγο μια καγγάβα. Άλλη δε θάτανε παρα του καπτάν Μηνά, πουχε μαζί το Γιάνο. Όλη τη νύχτα ή 'Αλεμινιώ δεν έκλεισε μάτι· έδλεπε οτ' όνειρό της το Γιάνο άσπροντυμένο και παραμόρφο σαν άγγελος· τέτοια όνειράτα δε ξεδιαλύνουνε καλά, μα όπου πάει ή νύχτα, ος πάει και όνειρο. Γι' αυτό, σαν

είδε ή 'Αλεμινιώ το καίκι του καπτάν Μηνά, τα έίχασεν όλα και τους καρδιοσωμούς και την ύπομονή και όνειρο, κ' έτρεξε στο μώλο και περίμενε. Κι άλλες νησιώτισες πουχαν παιδιά κι άντρα στο βούτος μαζί με τον καπτάν Μηνά, περίμεναν στο μώλο παστρικοντυμένες και χαρούμενες. «Καλώς τα δίχεσαι, Αλεμινιώ, της λέγανε Με το καλό να τον δεχτείς και να τον απολάψεις.» Κοκκίνιζεν ή 'Αλεμινιώ και δίπλωνεν ή χαρά της· και το καίκι του καπτάν Μηνά όλο ένα ζύγωνε. Όσο που τα λέμε ζύγωνε, φουντάρισε, και πήρε τις πρυμάτσες στο μώλο.

Μαντήλια άνεμιζόντανε από την στεριά, κι άλλα μαντήλια χαιρετούσαν από το καίκι. Μια μια νησιώτισσα άναγνώριζε τον δικό της. Τα παιδιά τα μικρά σκαλούσανε χαρούμενα κρατώντας τις μαννάδες τους απ' τις ποδιές, και μόνο ή 'Αλεμινιώ δεν είχαν ακόμα γελάσει γιατί ο Γιάνος δε φαινόντανε πουθενά· θάναι κάτω οτ' άμπάρι, συλλογίστηκε, με τον καπτάν Μηνά γιατί κ' εκείνος δε φαινόντανε πουθενά. Σε λίγο, οά βάλανε σκαλωσιά στο καίκι από το μώλο, όλες οι νησιώτισες είτανε μέσα και δεν άκουε άλλο παρα φιλιά κι άναφυλλητά χαράς. Μπήκε κ' ή 'Αλεμινιώ μα σαν τρεμάμενη, γιατί ο Γιάνος δε φαινόντανε πουθενά. Ίσα στην πρώτη τραβήξε. Ο καπετάν Μηνάς οτι έρχόντανε, μα το πρόσωπό του είχε μιάν όψη που της 'Αλεμινιώς τα γόνατα λύθηκιν. — Άς τα, μη τα μελετάς, 'Αλεμινιώ μου, πρόλαβεν ο καπτάν Μηνάς. Κκοτυχιά φέτος· όσο καλότυχο πήγε το βούτος, τόσο καλότυχο το ταξίδι. Πήγαμε φέτος κ' εγώ κι ο Γιάνος για καλύτερη πούληση και δώσαμε το μερδικό μας του έμπόρου στην 'Αλεξάντρα. Καλοπουλήσαμε, δόξα σοι ο Θεός, πήραμε και τον παρα κ' έσια παννιά για την πατρίδα. Μωρέ τί χαρά που την είχε ο Γιάνος! Πικρακαλούσε τους άγέρηδες να φυσάνε ναρθώμε μιάν ώρα άρχήτερα. Μα κείνοι που να φυσήσουνε! Τρία μερόνυχτα ξερό μες στο κανάλι της 'Αλεξάντρας. Την άλλη νύχτα ξάφνου, στον ύπνο ἀπάνω, διπλαρνανε την καγγάβα μια σκαμπαδιά με τριάντα 'Αλιτζέριους· πέφτουνε μέσα... Μωρέ τί θερμά οά δε μας πετροκόψανε, πάλι καλά. Να μη ο' τα πολυλογώ, μας πήρανε οτι κι αν είχαμε. Από παρα, οι συντρόφοι από δω, γλυτώσανε γιατί δεν είχανε πουλημένα. Ο καημός του Γιάνου δε λέγεται. Με δάκρυα στα μάτια με παρεκάλεσε να τον βγάλω στη Ρόδο, να

Ήταν Κυριακή την άλλη μέρα κ' ή Κούλα είχε την ευκαιρία να στολιγγί. Μα και που πήρε να ντυθή είδε περισσότερο οτ' καθάλλη φορά τη φτώχια οά στολιγγία της. Η καρδιά της πλημύρισε από άγανάχηση στον άγαπητικό της.

Τώρα κι φιούμπκ. Τώρα βελουδάκι, γίνηκιν ριτίδια· άφνω δε ούτε μια κεντέλα, ούτε μια καρφισούλα για την ταχηλιά. Τα γιδάκια μοναχά είναι καινούρια κι αυτά τάχόρσες άπομόνη της, απ' τα ξενοπλεξιμικά της.

Και σήμερα το στολιγγα χρειάζονταν περισσότερο από κάθε φορά. Η Κούλα έμαθε πρωτ' πρωτ' απ' τον Τυλιγαδά ποιός ήταν ο λογίος με τη φερμελη την κεντιστή ιδιότροπα και με το ξάστερο το γέλιο. Άρχοντόπουλο απ' τα μέρη της Υπάτης και μετατίθηκε στο τάγμα. Κ' έτσι έπαψην και τα στερνά κλονίσιατα που της βασάνιζαν την καρδιά όλη-ύχτα. Ποιός του φταίει του κύρ Μάνθου της; Ποιός του είπε να κυνηγάει τις κφεακάνισες; Άς καθεται τώρα στη φυλακή.

Οί λεβέντες απ' το κάστρο πιατάχτηναν άσπροβελώνοντας στα τραπέζια του βελουχιού τάπογιομα κ' οι όμορφες απ' τους μαχαλάδες έλαβαν τη θέση τους στο μπαλκόνι και στα παράθυρα της

κούλιας. Η Μαριώ είχε άσφαλισμένον τον πιλοχία της και πήγε οά κάπια βαρτίσια μες την πόλη, ή Φρόσω το ίδιο κάπου να τυλοπηθή κ' ή Κούλα έμεινε κυρίαρχη στην κούλια. Ο βαλινός λογίος κάθεται στη φυλακή κι ο 'Αχιλέας Σκαλτσουγιώργος βασιλεύει στο βελούχι.

Ο Φωτούλας Τυλιγάδας δεν είδωσε στην Κούλα ψεύτικες πληροφορίες. Ο νεόφερτος λεβέντης κατάγονταν απ' τα μέρη που είπε κι ο πατέρας του ήταν ένας από τους πολλούς νοικοκυρούς και κοματάρχες των χωριών· πάρεδρος συνάμ στο δικό του. Έστειλε το γιοό του στο στρατό για το μακρύ σπαθί κ' είχε τα μέσα τόσα για να του το συγουρήν κ' είχε χωράφια και μετρητά στον τόκο για να του στέλνη να κλοπερονάη, να ντένεται, να φανίεται και να δολώνη μαύρα μάτια. Άσφαλισμένος πως τη σκοτούρη για το μέλλον του την έχει πάρει ἀπάνω του ο πατέρας, ο λογίος Σκαλτσουγιώργος τόκαμε δουλειά του να εκτακτάη καρδιές. Η πατρίδα του τον προίκωσε με γερή κορμοσπισιά, με λεβεντιά και μ' όμορφάδα· ή φύση με καλή φωνή, ή φαιλιά του μ' όνομα και χαρτζιλίκι μπόλικο και το έργο του δεν άπαντάει εμπόδιζ μεγάλα. Όλα τα κάστρα πέφτουν μπρός του, όλες

οί πόρτες του ανοίγονται με πρώτο χτύπημα. Γιατί ξέρει ο 'Αχιλέας που χτυπάει. Οί κατακτήσεις του είν' άριθμητες· παντού όπου πέρασε σκοπίτιζε θύματα τριγύρω του. Και τάλλο εύζωνικό τάγμα, άπόπου έρχεται τώρα, το παρατήσε γιατί ο τόπος που είχε έδρα του δεν πρόσφερε έδαφος πλατύ για τα κινήματα του· οτι είχε δροσερό κι άφράτο το χωριό κοντά στα σύνορα, που έδρευε το τάγμα, ο λογίος Σκαλτσουγιώργος το μύρισε, το κλαφάρισε, του πήρε τον άθέρκ κ' έδώθε πάνε οι άλλοι Χώρια απ' αυτό, έδώ στο κάστρο τάκροπόταμου είχε περτότες ίλιπίδες να προταθή υποψήφιος για τη σκολή κι ο γερο Σκαλτσουγιώργος σαν τάκουσε, έτρεξε να εκπληρώση με το βουλευτή του την έπιθυμία του γιοού. Κι ο γιοός ήθε στεάλήθεια διψακμένος στην πόλη κοντά στον ποταμό.

Για μιή ψυχή σαν τ' 'Αχιλία Σκαλτσουγιώργου, που ζή μόνο για την άγάπη, ήταν φυσικό να λαφικστή προχτές τη νύχτα στο τραπέζι, σαν άκουσε πως ο έπιλοχίας Καραφωτιάς εκλέφτηκε απ' το πλάι του για το φιλι. Η Κούλα, που την είχε δει τάπόγιομα στην κούλια, του κέντησε την όρεξη. Και πρώτη του δουλειά την άλλη μέρα ήταν ναρθή να μυριγγή καλλίτερα το μέρος που δίνει τί φιλιά

πάρει τὰ μάτια του νὰ δουλέψει, νὰ μαζέψει πα-
ραδες, νῆρθε νὰ σέ πάρει. Τῆξε γιὰ ντροπὴ νῆρθε
χωρὶς λεφτὰ νὰ, μοῦδώσε καὶ γραφὴ νὰ σοῦ δώσω.

Τῆς Ἀλεμινιδῶς τὰ μάτια λάμπανε σὰ νὰ φώ-
τισε ἐλπίδα ἀσυστη Πῆρε τῆ γραφὴ τοῦ καλοῦ
της καὶ χαρούμενη — «Νᾶσαι καλὰ, Παναγιὰ μου»,
εἶπε, «κι ὅταν εἶναι τὸ θέλημά σου ἀς ἔρθει.» —
«Εὐχαριστῶ, καπετὰν Μηνᾶ», εἶπε καὶ βγήκε γε-
λαστή μαζί με τὶς ἄλλες νησιώτισες ἀπὸ τὴν καγ-
γάβα, με θάρρος κ' ἐγκαρτέρηση πῶχουσε μονάχα
στὰ νησιά.

Δώδεκα χρόνια πῆγαιεν ὁ Γιάνος στὸ βούτος,
καὶ τώρα πού εἴτανε νὰ παντρεφεῖ κακοτυχιά.
«Ἐχε ὁ Θεὸς ἀναλογίστηκε ἀμὲν τὸ καλὸ νὰ γυ-
ρίσει, Παναγιὰ μου, καὶ νὰ μὴ ξεστρατίσει ὁ νοῦς
του ἀπ' τὸ νησί, ἐκεῖ στὴν ξενιτιά πού γυρίζεις»,
ψιθύριζε ἡ Ἀλεμινιδῶ μέσα της, καὶ τρεβοῦσε στὸ
φτωχικὸ της. Εἶχε ἀκούσει πῶς στὴν ξενιτιά ἔχει
κάτι γαλανές, ξανθές κυράδες, πού ξεμουαλίζουν τοὺς
νησιώτες καὶ ξεχνοῦνε τὸ νησί. . . . .

Σμύρνη, Ὀκτώβρης 1908.

ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ

1897—1909

ΣΤΟ ΔΙΑΔΟΧΟ ΤΩΝ ΣΕΡΒΩΝ

Τῆ μήτη σου, μωρὴ Φρουγιά,
πολὸν τὴν παραψήλωσε!

* Ἀπάνω της, μωρὲ παιδιά,
ἐμπρὸς οἱ διαδήλωσε!

Γιὰ σας, παλιοί μας σύμμαχοι,
τῶν Σέρβων παλικάρια!

* Ἄλλου στ' ἄμπεια, τὰ σπορτά,
τὰγκάθια, τὰ λιθάρια...

πολλὰ χ'οῦνε τὰ κρίματα!

Στὶς τόσες σας ἡρωϊκές, με τάξη, ὑποχώρησες,
θὰ γίνουν διὰ θρύματα!

Γιὰ σου, παιδι τοῦ βοσιλιῶ, ὦ δόξα, καλῶς ὄρισες!
Σταῖλ' ἀπὸ τώρα μιὰ τραπὴ στὸν Φράγγου πατα-
χούσα,

πὺς στόλισε τὸ στέμμα σου με μιὰ γερὴ πατούσα!

G. ABAZOS

Ο ΝΟΥΜΑΣ,

ΒΓΛΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθῆνα ἀρ. 8. — Γιὰ τὴν Ἐπορχίαν ἔρ.
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ ἔρ. Χρ. 10.

Γιὰ τὴν Ἐπαρχίαν δεχομαστε καὶ τρίμηνας (2 ἀρ. τὴν ἑμ-
μηνία) συντρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητῆς ἢ δι' ἀπείρου μεροσπῆ-
τὴ συντρομῆ του.

10 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κλόκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια ἔθν. Τράπεζα Ἰπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιδό-
δρομου (Ἀκαδημία), Βουλὴ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδη-
ρόδρομου Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ.
Κολάρου καὶ Σανέτου (ἀντίκρου στὴ Βουλὴ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πρακτο-
ρεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

Στὰ Χανιά (Κρήνη) στὸ Πρακτορ. Ἐφημερίδων
στοῦ κ. Ἀλκιώτη).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Οἱ Ἀμλέτοι — Φάσσα καὶ γιατί; — Πολιτικὸ
θέατρο — Ὁ Ἀλιέψ... τῆς καθαρεύουσας —
Ἡ γλώσσα καὶ οἱ ἐργάτες — Ἡ προδοσία
τοῦ Φραγκοῦδη.

ΥΠΑΡΧΕΙ ἢ δὲν ὑπάρχει; Νᾶ, ἡ ἀπορία πού οἱ Ἀμ-
λέτοι τοῦ Ἀθηναίου τύπου μιὰ βδομάδα ἀλάκαιρη τόρρα
πονοκεφαλιάζουν νὰ λύσουν. Ὑπάρχει γὰρ δὲν ὑπάρχει ἡ
«Πανελληνίος Ἐθνικὴ Ὁργάνωσις», δηλ. κάποιο μυστικὸ καὶ
καταχθόνιο σωματεῖο, ἀλλὰ Ἐθνικὴ Ἐταιρεία, πού βγάξει μα-
νηφέστα τριμαχιὰ καὶ φοβερίζει πὺς θὰ σφίξει θρόνον καὶ
θὰ κινάξει στὸν ἄερα Βουλῆς καὶ θὰ φέρει δι' ἄνωκάνου
γὰ νὰ μᾶς ὁργανώσει;

Μερικὲς ἐφημερίδες τρομάζανε, ἄλλες γελάσανε, μερικὲς
πάσι δειξάν: παληκαριὰ κἀπως Τσαταρινική, ἀπὸ δ ἄκρως
εἴτανε κρυμμένος — καὶ στὸ τέλος ὅλες παυοκάνου συμφωνῆ-
σανε πὺς οὐτε γιὰ μπαμποῦλα κἀν πρόκειται, μὰ γὰρ χο-
τροφάρσα, πὺς μερικοὶ ἀστέιοι τὴν κάμανε γιὰ νὰ τρομάξουν
τάχα τὸν κόσμο καὶ νὰ γελάσουν ἔπειτα στὴν ναμπούρα του.

Κ' εἶσι τὸ παραμῦθι τέλεισε καὶ καθήσαστε μετὰ καλὰ
καὶ κείνοι καλύτερα.

ΩΣΤΙΟΣΟ καὶ ἂν ἀληθινὰ γιὰ φάσσα πρόκειται, δὲν μπο-
ρεῖ ἡ φάσσα αὐτὴ νὰ περάσει διωσθηδίου ἀκαλλαστῆ. Κάτι
φυσικὰ θὰ τρέχει, λένε μερικοὶ, γιὰ νὰ γίνει αὐτὴ ἡ φάσσα,
καὶ τὸ κατὶ αὐτὸ, σῶνε λίγο νὰ κοιτάζουμε γύρω μας καὶ
μέσα μας, κὶ κέσως θὰν τὸ βροῦμε.

πῆρε τοὺς συντρόφους του καὶ φύγαν. Ἦξερε πὺς
τὰ μαρτινία θάτρεχαν κοντὰ.

Καὶ δὲ γελάστηκε. Ἡ Κο.λα δὲ μπορούσε νὰ
συχάση στὸ μπαλκόνι με τὴν ἀδιαφορία τοῦ νεο-
φερτοῦ λοχία. Ἦ μιλιὰ τῆς κόπης στὰ χεῖλη μαζί
με τὸ χρώμα στὰ μάγουλα. Οἱ φιλενάδες της θαρ-
ρούσαν πὺς εἶναι λυπημένη γιὰ τὸ φυλακωμένο
ἀγαπητικὸ καὶ ἄρχισαν νὰ τὴν πειράζουν. Φυσικὸ
ἔχει στὰ κορίτσια μόνον, μὰ καὶ σὲ κάθῃ ἀνθρωπο νὰ
παίρῃ γιὰ μικροδουλιά στὸν ἄλλον ἐκεῖνο πού, ἂν
τὸ εἶχε πάθει αὐτός, θὰ τὸ θάρρῃσε φοβερὸ. Μὰ ἡ
Κούλα δὲν προσέχει τὰ πειράγματα. Δὲ μπορεί νὰ
κατκλάβῃ, νὰ ἐξηγήσῃ τὸν τοῦπο τοῦ λοχία. Τὸ
παίγνιδι πού εἶχε παίξει κιτὴ πολλές φορὲς, σὲ ἄλ-
λους, τώρα δὲν τὸ φαντάζεται πὺς μπορεί νὰ τῆς
παίξη κ' ἐκεῖνης. Κι ὅταν εἶδε τὸ Σκαλτσογιώργου
νὰ σηκώνεται στὰ φεύγη ἀδιάφορα, ἡ σκάση της κ' ἡ
ἀπελπισία ἔφτασαν στὴν κορρή της. Καὶ κατάφυγε
γιὰ κρηγοριά στὴ θύμηση τοῦ Σκακαρέλου της.
Ἄν ἦταν λεύτερος, ποῖος ἕξει σὲ ποῖο ἀπόμερο θὰ
κάθουσαν στὴν ἀγκυλιὰ του, ἴσως θὰ τῆς ἔφρωνε
σήμερα κὶ ὁ, τῆς εἶχε τάξει. Μὰ ἐκεῖ πού εἶν'
ἐκεῖνος δὲ μπορεί νὰ τὸν βρῇ, τὸ μόνον πού μπορεί
εἶναι νὰ πάῃ κοντὰ στὸ Σκαλτσογιώργου.

Ὅσοι βρίσκονται μέσα στὰ πράματα θὰ ἔξερουν κλιύ-
τερα ἀπὸ μᾶς πὺς με τὸ δρόμο πού τώρα τελευταία πῆ-
ρανε διάφορα ζητήματα ἑξωτερικὰ καὶ ἑσωτερικὰ καὶ με τὴν
οἰκονομικὴ κρίση πού ἀρχινήσαμε νὰ εἴναι ἀιστανόμαστε,
ποῖος λίγο ποῖος πολὺ, ὅλοι μας, κάποιο κακὸ ἀρχίνησε νὰ
κρυφοβράζει καὶ δὲν μπορεί πέρα νὰ ξεσπάσει ἀργὰ ἢ γλή-
γορα.

Ἡ διαδήλωση τῆς περαμένης Τετάρτης, ὅσο κοματικὴ
χρωματιὰ κι ἂν εἶχε, ἀπόδειξε πὺς ὁ λαὸς δὲ χρειάζεται καὶ
πολλὰ παρακαλία γιὰ νάρψει τὸ Λαζαρῶνικο ραχάτι του·
οἱ συντεχνίες πού διαμικτυρῆθηκαν γιὰ τὴν ἐλευσίη μας
κατάσταση, κατὶ γενναϊότερο μπορούνε νὰ κάνουν αὐριο
ὅταν τὸ μυχάλι φτάσει στὸ κόκαλο, πού κοντεύει κιάλια
νὰ φτάσει καὶ τὸ Ἀντιγεωργιανὸ κόμμα, ὅσο κι ἂν ἀκόμα
σπεπάζεται ἡ ὑπαρξὴ του ἀπὸ κάποια μυστηριώδικη ἀγκάδα,
πάντα κατὶ κακὸ προμηνάει.

Ὅλα αὐτὰ λοιπὸν πού δὲν εἶναι καὶ τόσο ἀστεία, ὅσο
καμώνονται πὺς τὰ παίρνουνε μερικοὶ, θὰ γεννήσανε,
θαρρούμε, καὶ τῆ φάσσα τῆς Παναγ. Ἐθνικῆς ὁργάνωσης.
Δηλ. λέμε πὺς τῆ φάσσα θὰ τὴν κάμανε κείνοι πούχουν
πὺς κοντινὸ σφῆρο νὰποθεῖζονε στὸ λαὸ πὺς ὅλ' αὐτὰ
εἶναι ἀστεία, ἀφοῦ νὰ ἀστεία εἶναι ἀκόμα κὶ αὐτὴ ἡ φο-
βῆρα πὺς τοιμάζεται κάποιο κίνημα ἐπαναστατικὸ ἀπὸ κάποια
φανταστικὴ μυστικὴ ἑταιρεία — ἢ κὶ ἀπὸ κάποιον κολοκυθο-
κέφαλο.

ΑΝ ὁμῶς δὲν εἶναι τόσο ἀστεία τὰ πράματα, ὅσο θέ-
λουσε νὰ μᾶς τὰ παραστήσῃ; Ἄν κάποια φουρτούνα κρύ-
βεται κάτω ἀπὸ τὴν γαλημεμένη λιμνοθάλασσα; Ἄν ἡ
ἀπογοητεψη γιὰ ὅλους καὶ γιὰ ὅλα ἀπλώθηκε πῶς γιὰ καλὰ
στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ; Μὲ φάσσας πολεμοῦνται ὅλ' αὐτὰ;
Φυσικὰ, ὄχι. Χρειάζεται κάποια ἔργασία οσοβαρὴ καὶ
γενναία, πὺς νὰ γεννησε τὴν καταντὶπ χαμένη σήμερα
ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ στὴ Βουλὴ του, στὴν Κυβέρησή
του, στὸ Βασίλειο του. Τίτις ἔργασίαι δὲ γίνονται σήμερα,
ὄτε πάλι βλέπουμε κανένα φωτεινὸ σημάδι στὸ συγκετα-
μένο καὶ κατκαυρὸ οὐρανὸ μας πὺς αὐτὴ ἡ ἔργασίαι θὰ
γίνει αὐριο. Κ' εἶσι φεβούμασε πὺς θὰ γίνει κατὶ ἀνάποδο
ἀπὸ κείνα πού γίνονται στὰ θέατρα ἄρχινήσαμε δηλ. με
φάσσα καὶ θὰ τελώσουμε με τραγωδίες.

ἌΠΟ τὴν Ἀκρόπολη τῆς Τρίτης ξεσηκώσαμε τοῦτο
τὸ χριτωμένο καὶ χαραχτηριστικὸ παραγραφάκι:

- «Καθὼς ἐξηλέγονται καὶ ταξινομοῦνται τὰ δελτία τῆς
τελευταίας ἀπογραφῆς, σχετικῶς με τὰ ἐπαγγέλματα, ἐξα-
κολουθοῦν νὰ βρίσκωνται καθῆ μέρα πλήθη μαργαριτῶν.
- Χθὲς εὐρέθησαν τὰ ἀκόλουθα περιέργη ἐπαγγέλματα:
- Ἰχθυοθεραπευτῆς (ἐκεῖνος φαίνεται πὺς λέμε κακχυ-
δοῖσι; Ψαράς!)
- Ἀλιέψ (ἄλλος φόνος τῆς καθαρεύουσας ἐδῶ!)
- Μυλωθροποιὸς (πὺς φτάνει, φαίνεται... μωλιωνάδες!)
- Οἰκίαιος ἀνάγκας. (Ἐπαγγέλμα κὶ αὐτὸ!)
- Στιλδοποιὸς (; λούστρος, φαίνεται, ἴσως).

«Ἐ, δὲν πάμε λίγο κατ' τὴν ποτκαλιά», πρό-
τεινε ἀδιάφορα στὶς φιλενάδες της ὕστερ' ἀπὸ λίγη
ἔρα, ἄλλα εἶδε πὺς οἱ ὑπαξιοματικὸι ἔκαμν ἐκεῖθε.

Αὐτὸ ἀπὸ τὶς φιλενάδες της, πού ἡ καρδιά τους
πέσι μαζί με τοὺς συντρόφους τοῦ Ἀχιλλέου Σκαλ-
τσογιώργου, σηκώθηκαν ἀμέσως με τὴν πρόταση
τῆς Κούλας. Οἱ δύο ἄλλες ὄμως ἔφεραν ἀντίρρηση,
τὸ βρήκαν πὺς εἶναι χωρὶς ἀκόμα. Οἱ δικοὶ τους
φίλοι εἶχαν κάμει προηγήτερα κατὰ τὴν πόλη καὶ
τοὺς κερτερούσαν νὰ γυρίσουν.

Οἱ ἄλλες δύο κ' ἡ Κούλα τρεῖς ἐπίμεναν καὶ ἡ
μειοψηφία ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήσῃ.

«Σὺν τὸν μπουφὸ τὸ π' λίβ», ξανάπε ὁ Σκαλτσο-
γιώργου μέσα του, ὅταν τὶς εἶδε.

Ἡ ἀκροποταμιὰ ἦταν ἕνας ἔρημος περίπατος
ἀνάμεσα ἀπ' τὸν ποτκαμὸ κὶ ἀπ' τὸ κάστρο ἔρχι-
νοῦσε ἀπ' τὸν τουρκολεχαλιὰ κ' ἐβγαῖνε στὰ τσα-
πατσούκια — ὅπως ἔλεγεσαν στὸν τόπο δυὸ τρεῖς
ντουζῖνες σπιτοκάλυθα σιρόπια στὰ ριζὰ μιᾶς ρα-
χῆς — κὶ ἀποκεῖ ὄζω στὰ περβόλια καὶ στὰμπέλια
πέρα, ἀνεβαίνοντα; καρδελωτὰ σὲ ράχες γκιμηλῆς,
ἀλλοῦ ἐλιοφύτευτες, ἄλλοῦ σπαρμίνες ἄγρια σάικα
καὶ σμουριῆς καὶ λιγαριῆς. Κάτω περνούσε τὸ πο-
τάμι ἀσημηπὴ μουτιὴ κορδέλα κάπου πλατιὰ, κά-

— Τα οικιακά του... σπιτιού.

Κ' έπειτα λέμε ότι στην Αμερικνή απαντώνται τα περιεργότερα έπαγγέλματα.»

★

ΜΑΘΑΜΕ και τούτο ποδχει κάπια συγγένεια με το παραπάνου. Το περασμένο Σεβίτο που κατεβήκανε πάλι στον Παιραιά μερικοί έταίροι της Κοινωνιολογικής Έταιρίας και μιλήσανε στο εργατικό κέντρο, ζύγωσε τους ρήτορες. όταν τελείωσαν, ο πρόεδρος κάπιου εργατικού συλλόγου και τούς είπε :

— Όμορφα, πολύ όμορφα τα είπατε, μα οι εργάτες δε νιώσανε λέξη γιατί τα είπατε πολύ βαθιά!

Κείνοι που διευτύουν την κοινωνιολογική Έταιρία είναι αρκετά έξυπνοι άνθρωποι για να νιώσουν τη βαθιά στη μασία ποδχουν αυτά τα λόγια.

★

ΑΠΟ τον «Ταχυδρόμο» της Αλεξάντριας μαθαίνουμε πως πρόδωσε το έθνος ο φίλος κ. Γ. Φραγκουδης, ποδβγαζε άλλοτε τη «Μεταρρύθμιση» εδώ και που τώρα κάνει το δικηγόρο στην Αλεξάντρια.

Ακούστε λοιπόν τί έκαμε ο τρομερός αυτός Φραγκούδης. Μίλησε σε κάποιο φιλολογικό σύλλογο κεί κάτω και είπε :

1ον) Είς τας φλέβας μας δεν ρέει άρχαιον έλληνικόν αίμα και δεν είνε δυνατόν να ρήθ, ούτι υπέστημεν τοιαύτας επίδρομάς και τοσαύτας επιμιξίας. Υπάρχει αίμα νεο-ελληνικόν άρα μικτόν.

2ον) Η καθαρεύουσα είνε γλώσσα σχολαστική την όποιαν δεν έννοει ο λαός, ένφ η δημόδια είνε η γλώσσα ή πάλλουσα έν τη καρδιά του Έθνους και ην ήσπάσθη, ο εύλογημένος Ψυχάρης.

3ον) Η Ψυχαρική γλώσσα έλαβε μεγάλας διαστάσεις και κατέρριψε το τέρας των άρτιστικων επί κεφαλής του όποιου ήστατο ο Κόντος.

4ον) Ο Ψυχάρης άνεκηρύχη ήτη εύεργέτης, το δε Έθνος θα του στήση θσονεύπω άνδριάντα.

5ον) Ο Παλαμάς, ο Πάλλης, ο Έφραλιώτης και ο Ψυχάρης είνε άνθρωποι άξιας και λόγιου. (Τρομερό αυτό II)

6ον) Ούδέν έργον άξιον λόγου έγράφη εις την καθαρεύουσαν από της πώσεως της Κων/πόλεως. Πάντα δε όσα έγράφησαν εις την Ψυχαρικήν γλώσσαν, ήτις εγολούχθησεν το Έθνος έν ήμέραις δουλείας. Είνε άριστουργήματα.

7ον) Άνισαρά και φαχλά καθιστή ο μανδύας της καθαρεύουσης τα έργα μερικων συγγραφέων. Κτλ. κτλ.

Αυτά κι άλλα παρόμοια εγκλήματα του τρομερού Φραγκουδου καταγγέλλονται με πατριωτική αγανάχτηση στον «Ταχυδρόμο» της Αλεξάντριας κι άπορούμε πως η Έλλ. Κυβέρνηση δε διάταζε άκόμα να κρεμαστεί ο κατάπτυστος αυτός προδοτής!

ΚΑΙ ΦΟΝΙΑΔΕΣ!

Είχα την άτυχία να γράψω ένα άρθρο στη δημοτική και να τυπωθη σε δυό από τα περασμένα φύλλα του «Νουμά». Μιανού φίλου μου τρέσε, φαίεται, κ' έγραψε του πατέρα του να το διαβάση κι αυτός. Δυό πράματα δεν υποψιάζόμουνα ποτέ μου : πρώτα πως τόνουα δημοτικιστής συνοδεύεται αυτού κάτω με τέτοια αισθήματα μίσους κι άποστροφής· έπειτα πως θα βραχιζόμουνα δολοφόνος! Εγώ που ούτε μια μύγα δεν πείραξα στη ζωή μου. Είναι χρόνια που λείπω από την Έλλάδα και η ευρωπαϊκή συμπερικυκλωσιά, όπου μπορεί ο καθένας να πη έλευτέρα τη γνώμη του, χωρίς να φοβάται να βριστή και να θεωρηθη βουρλισμένος, όταν έχη αντίθετη με τους άλλους ιδέα, μ' έκαμε να πιστέψω πως το ίδιο συμβαίνει και στην πατρίδα μου. Έπίσης νόμιζα πως από το 1888 η δημοτική έκαμε όρομο και πως ο κόσμος δεν ξαφνίζεται άμα διαβάσει άρθρο σ' αυτήνε. Χρειάζεται, φαίνεται, άκόμα πολλή δουλειά για να δικλυθη η πρόληψη που γέννησε η δημοσιγραφία γύρω στονομα δημοτικής και τώρα τελευταία ο άνομο και σπάνότο τόνουα μαλλιάρος. Δίνω μερικά αποπιράματα της άπάντησης του πατέρα προς το γιό. Είναι πολύ χαρακτηριστικά. Όχι βέβαια για κεία που λένε, άπλη άπήχηση, μα γιατί δείχνουνε με πόση επιπολαϊότητα σχηματίζεται η κοινή γνώμη, χάρη στην επίδραση των άθηνάικων λαχανόφυλλων — όπως πολύ πιτυχημένα χαρακτηρίσε ο Ψυχάρης τις άθηνάικες έφημερίδες — και χάρη στις πατριωτικές παπαδέλες μερικων μωρόσοφων δασκάλων. Θα επιθυμούσα να δημοσιέψω διάκαιρο το γράμμα, μα περιέχει υπαινιγούς για κάποια σεβαστά πρόσωπα και δεν επιθυμώ να έκθέσω κανέναν.

Παρακαλώ μοναχά τους δημοτικιστάδες κάθε πόλης της Έλλάδος να όργωνώουνε διαλέξεις, εκεί που μπορούνε, και να έξηγουνε στο γραμματισμένο κοινό, τί θα πη δημοτικιστής και ποιος ο σκοπός του κόμματος, για να ξέρη ο κόσμος διαβάζοντας τις έφημερίδες τί να πάρη και τί να ρίξη Στην πόλη, που γράφοντας έχω υπ' όψη, είναι τούλάχιστο δεκαπέντε κι από τους κλητέρους — αν και στο γράμμα που δημοσιεύω ο αριθμός τους περιορίζεται. Γιατί να μη συνασπισθώουτι να ιδρύσουν ένα σύλλογο και να φωτίσουν το άμυθο κοινό, που έχη τόσο και τόσο ανάγκη να νοιχτώουνε τα μάτια του;

Είμαι βέβαιος πως αν άκόμα υπάρχη μια τέτοια χοντρή και χυδαία πρόληψη, τούτο όφείλεται, από μια μεριά, στην άδράνεια και την άδιαφορία πολλων δημοτικιστάδων. Λοιπόν δουλειά, άγάπη για τον άγώνα και καμιά χάσομέρια σ' έναν τόσο ήερο σκοπό. Γιατί ότο περισσότερο φροντισώουμε να σκορπισώουμε την άνήκουστη πρόληψη που έσπειρε η δημοσιογραφία γύρω στονομά μας, τόσο γληγορότερα θα λυθη το ζήτημα. Μα όδεν πρόκειται να πώ πράματα, που τάπανε άλλοι καλύτερά μου. Πρόκειται άπλως για ένα ντοκουμέντο, πολύτιμο για κείνονε που μέλλει να γράψη τα ιστορικά της γλώσσας μας.

«Καθ' η γράφεις μετέθην εις το κατάστημα του Ψ. και ήγόρασα το φύλλον των Μαλλιαρών «Νουμάς», που έγραψεν ο Γ. Αι έντυπώσεις μου και των εύπαιδευτων εδώ φίλων καθηγητών [όκολουθούνε τα όνόματα μερικων που, από την τάξη του σχολείου τους και καφενείο, άλλο τίποτα δεν ξέρουνε] υπήρξαν δυσάρεστοι, τόσο μάλλον, όσα κατεδικάσθησαν [άπό κάποιο δασκάλικο στόμα θάρπαζε αυτή τη φράση] οι όλίγιστοι εκείνοι οι άρεσόμενοι εις την γλώσσαν απετρανθρωπισες!!! ούμόνον υπό της όλομελείας των καθηγητων πανεπιστημίου [sic!], αλλά και όλων των άσχιολουμένων εις τα γράμματα. Οι όπαδου εδώ είναι ο δημοδιδάσκυλος Χ. και ο Π., οι όποιοι άρίνουν τα κομικά μιλιά [θα του χρειαζόντανε αυτή η χαριτολογία, υποθέτω, για να δικαιολογήση τόνουα μαλλιάρος] προς διακρίσιν των άλλων και καμιά δεκαριά εις Αθήνας. Άπορώ δε πως μου έγραψες ότι είναι ώραϊον άρθρον, άφου έκαμε χειρίστη έντύπωση εις τού; ένταυθα καθηγητικούς κύκλους. Ός δε μου έλεγαν πολλοί, έν φ' έδει να θεραπεύηται [τάχα νανα άρρωστη;] η θεία γλώσσα των προγόνων μας, επιδιώκουν με άηδυστάτας φράσεις και λέξεις πρωτοτύπους (1) να σχηματίσουν γλώσσαν δολοφονούντες την μητέρα των γλωσσών. Άπορώ, έπανα κωμώδων, πως μου έγραψες ότι το άρθρον σου ήρσει έν φ' έμόχθησε; να κκταρτισθής εις την άθάνατον γλώσσαν [δασκαλε, δασκαλε πως φρίνεται παντού!] των φι-

(1) Την ίδια άκριτως φράση άκουσα εδώ και μια βδομάδα από στόμα μικού δασκάλου. Όταν τονε προκάλεσα να μου φέρη παραδείγματα δεν ήξερε τί να πη.

που στενή μες τον πλατύ λευκό χαλιά, αντίπερά του άπλωόταν ο πράσινος και φουντωμένος κάμπος και στο μακρος οι γαλνές άράδες των βουνών. Ο περιπάτος αυτός ήταν παρατημένος σ' ένα ζευγάρι νεοσούς ποιητικού; του τόπου, στους δάσκαλους και στα κορίτσια, που βγαίνουν τη γιορτή ξεσκούφωτα και την καθημερή το βράδυ βράδυ όπως δουλεύουν όλημέρα σπίτι τους. Η άριστοκρατία δεν έβγινε σ' αυτό το μέρος· είχε κρατήσει για λογαριασμό της ένα γούπατο στην πόλη μέση, που τόνουασαν πλατεία και γύρω γύρω έχτισαν τα μεγαρά τους οι νεόπλουτοι έμποροι και τοικιστάδες. Άλλοι ίπκιοι φραγκοφορεμένοι σπάνια περούσαν άπ' την άκροποταμιά, έξιν αν πήγαινε κανς γιατρός στα κτήματα του. Είχε άπομείνει άουλο άποκλειστικό των ύπαξιωματικων του καστρου και της κάτω τάξης άπ' την πόλη κοντά στον ποταμό.

Στο Σκαλτσουγιώργο, συνηθισμένο να μην περιόριζεται στα κάτω στρώματα μονάχα, δεν έκαμε καλή έντύπωση η έρημιά. Η όωση γύρω μια χαρά, μα ο κατακτητής δεν κινήσε άπ' την άλλη άκρη των συνόρων νάρθη εδώ πέρα για ρεμβατμούς στην έξοχή. Πεντίξη βόλτες στο χαλιά και δυό τρία συναπαντήματα με τις όμορφες άπό την κούλια κι

έχρησε να βραριέται. Τέλλα κορίτσια, που σιργιά νιζαν εκεί, δεν άζίζαν ούτε το κοίταμα. Εύτυχώς κατέβηκαν κι άλλοι συνάδερφοι άπ' το κάστρο κι ο Σκαλτσουγιώργος βρήκε σύντροφο νάρθη την παρέα του και να φέρη ξανά το βήμα του στην πόλη. Αυτό άπαιτούσε άλλωστε κ' η ταχτική.

Και τούτη πέτυχε. Το βράδυ, όταν ο Σκαλτσουγιώργος γύριζε στο στρατώνά για το προσκλητήριο, η Κούλα στέκονταν μονάχη στην αύλόπορτα της κούλιας και τον περίμενε.

Την άλλη Κυριακή η φιούμπα και το βελουδάκι ήταν όλοκαίνουργα στα μαλλιά της Κούλας και σταυτικά της έλαμπαν οι χρυσές βεργιέτες. μες την κασέλα είχε άκόμη τις ταντέτες, που λαχταριζε καιρό η καρδιά της και δυό ζευγάρια κάλτσες, χάρια από κείνο που φουρούσε.

«Κούλα· άμελη· θα σε σκοτώσω» ο Σκακρέλος άμα βγή άπ' τ φυλακή, της είπε η Μαριώ, όταν την είδε στολισμένη άξαφνα.

Η Κούλα γέλασε.
«Αν δε με σκοτώσης ού πρωτίτερα άπ' τη ζή-

λεια σου», της άποκρίθηκε άπομείσα της.
«Ότε τη ζήλει της Μαριώς, ούτε το Σκακρέλο λογάκις η Κούλα τώρα. Ηταν μεθυμένη με τον καινούριο έραστο κ' η καρδιά της ήθελε να χαίρεται μοναχη. Σιν έβγη ο Σκακρέλος, τι θέληξε γίνη, ές χαλάση ο κόσμος. Η Κούλα γινιζεται πιότερο πως να μη χαλάση το χατήρι τ' Αχιλία της σε τίποτα, όπως δεν της χαλάη κ' εκείνος σ' ό,τι του γυρεύει.

Αυτές οι μέρες ήταν οι όμορφότερες στη ζωή της μικρης κόρης του Θώμου Κρακιά. Ό,τι γύρευε κίρα το βρήκε, κ' η καρδιά της άλάλαζε κρυφά με το ζήλεμα της άδερφής της. Ο Σκαλτσουγιώργος ήταν ο πρώτος κι ο καλλίτερος στη λεβεντιά του κάστρου, η φορσιά, ο άρας του, το φερσιμό του τού έβχε όλου; κάτω στο βελούχι. Όλες οι φιλενάδες επιδοκίμασαν το διάλεγμα κ' έβλεπαν με φόνο τα πτολίσματα της Κούλας. Ένωιέται πως άπ' τα πρώτα τους ρωτήματα ήταν και για το σκοπό του νέου φίλου, μα γι' αυτόν σε να μη γινιζονταν πολύ κ' η ίδια η Κούλα. Για την ώρα δεν έβλεπε άλλο από τη νικη της στιγμής κ' η όδα, πως κκτάκτησε τον πρώτο, τον καλλίτερο, της έφτανε. Με το Σκακρέλο έβαζε τα δυνατά της

λοσόφων μας, ἢν ἀκολουθοῦσι καὶ ἐκμανθάνουσιν οἱ
μεγαλειότεροι ἄνδρες τῶν γραμμάτων τῆς Εὐρώπης.
Φαίνεται σὲ παρέσυραν ὁ Γ. ποῦ ἔπαθε ἀπὸ τὴν ἀσθέ-
νειαν τῶν Μαλλιαρῶν καὶ εἴχομαι νὰ ἱατρουθῇ ταχέως
[σπολλάτη]. Μακρὰ ἀπὸ τὸν Γ. διότι εἶναι κολλη-
τικὴ ἀρρώστεια. Ἡ μακρὰ σου συνιστᾷ τὰ ἴδια καὶ
δλοι ἐδῶ οἱ καλοὶ μας φίλοι καὶ ἀγαπῶντες μας. ο

..

Κάθε σκόλιον μοῦ φαίνεται περιττό. Τὰ πράματα
μιλοῦνε μοναχὰ τους. Ὁ ἀγαθὸς πατέρας συμβου-
λεύει τὸ παιδί του νὰ μ' ἀποφεύγῃ, σὰν οἱ Ὀρθαῖοι
τοὺς λεπρούς, γιὰ τὸν ἀπλούστατο λόγο πὼς εἶμαι
δημοτικιστῆς. Βέβαια, τέτοια βαθιστόχαστη σκέψη
δὲ θὰ φύτρωνε μοναχὴ τῆς στὸ κεφάλι του. Κάποιος
τρανὸς δάσκαλος θὰ τὴ φύτρωνε. Σκέφτηκα νὰ τοῦ
γράψω μὰ ἐπειτα εἶπα: τί φελοῦν οἱ γραφεῖς;
Ἴσως τὸν ψυχοπνευθῆ κανέναν συμπατριώτη του
καὶ τοῦ ἐξηγήσῃ πὼς οὔτε νὰ σκοτώσουμε στοιχα-
στήκαμε ποτέ, οὔτε γιὰ δέσμιον εἶμαστε. Μὰ δὲ
φταίει αὐτὸς ὁ δύστυχος φταίει εἰ δασκάλοι οἱ αὐ-
κοφάντες. Ἀλήθεια, θέλων σκότωμα αὐτοὶ οἱ δα-
σκάλοι.

Βαυα-Vives, Φλεβάρης 1909.
Ο ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ

- Τὸ ἀστεροσκέπασμα
τῆς νύχτης ποῦ προβάλλει
τῆς ἡμέρας δείχνοντας
τὰ χαμένα κάλλη,
- τὸ φωτοπερίγραμμα
τοῦ φεγγαριοῦ ποῦ δείχνει
τοῦ χαμένου ἔρωτα
τὰ χαμένα ἴχνη
- μέσα στὰ περφόφυλλα
τοῦ μπάρτη τὰ παιγνίδια
πόμεροφίδες χιθόδρονες
καὶ κορμοπλεξίδια
- στὸ νυχτοβασίλειον
τοῦ ἀηθονοῦ ἢ σφουρίχτρα
ἢ ἀνοιξογέννητη
καὶ ἡ νονοπνίχτρα

δλον τὸν καιρὸ νὰ μένῃ εὐχρηστικῆ. Δὲ μπορούσε
ποτέ νὰ κρύψῃ μέσα τῆς κάπια κρυφὴ ταπεινώση,
δταν γύρευε περίστασι νὰ πάσῃ ἓνα φίλι κλεφτό
ἀπ' τὸν ξάδερνον Κραφωτιά. Καὶ τώρα θριαμβεύει
καὶ μπρὸς σὲ τούτον δὲν τὸν εἶχε ἀνάγκη πιά, δὲν
εἶχε ἀνάγκη ἀκόμα νὰ τρέμῃ ἀπὸ τὴν ἀδερφή, νὰ
αἰσθάνεται δληῶρα τὴν ὑπεροχὴ τῆς. Ἀπεναντίας
ἐκείνη τώρα ἀναγνώριζε τὸ νικητὰ τῆς ἀπ' τὴν
Κούλα. Ἡ περφάνια τῆς δὲν τὴν ἔφινε νὰ τὸ φε-
νερώση καὶ λόγια ἐμπαιχτικὰ εἶχε μοναχὰ γιὰ τὸ
νεόφερτο λογιόν. Χερνέ μου τὸν πισιά, σὰ νῆσαι
καρραγκούνικα τί κρεμᾷ τὸ ζουνάρι, τὸ σιά μὰς
κάνει; Τὰ μαλλιά τὰ κῆβει πόλλα, σὰν τοῦ πα-
λιου καιροῦ τὰ μάτια του εἶναι σὰν κωλοφωτιές,
τὰ χεῖλια του κρεμασμένα σὰν ἀράπικα, τὸ κορμί
του βουτσὶ καὶ τὰ παρόμοια. Βρῆκε ἀκόμα πὼς
βᾶφι καὶ τὸ μoustaki μὲ καρμπογιὰ καὶ ἀνακα-
λυψε πὼς τρώει καὶ τὰ νόχια του. Μὰ ἡ Κούλα δὲ
σκοτίζεται, δὲν ἀπαντᾷ: ξέρει γιὰ τὸ λείει ἢ
ἀδερφή τῆς. Τὴν πραγματικὴ τῆς γνώμη γιὰ τὸν
καινούριον ἀγαπητικὸν τὴ δείχνει πὼς καθάρια ὁ λό-
γος ποῦ τῆς λείει καὶ τῆς ἐκνεκλεί: «Δὲ θὰ σὲ
πάρῃ, κακομοίρα!»
«Ὅσο θὰ σὲ πάρῃ καὶ σένα ὁ πιλοχίας σου,

καὶ τὰ ροδοκάντυλα
τοῦ δειλινοῦ ποῦ ἀνάφτει
σὲ πανώριον βασιλιά
μάγο νεκροθάφτη

παίρνω ἀπόλα χρώματα,
παίρνω εἰκόνες, τόνους,
καὶ στολίζω ἀκούρατος
περασμένους χρόνους.

ΜΗΤΡΟΣ ΔΕΣΠΟΙΝΗΣ

Ἡ Κοινὴ Γνώμη

ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟ

Φίλε Νουμᾶ,

Ἀνεγάλιασα διαβάζοντας στὸ περασμένο σου
φύλλο τὸ ἐξοχο «Γράμμα στὴ Μυριέλλα» τοῦ τρα-
νοῦ μας τοῦ Δασκάλου. Κριτικὴ, φυσικὰ, δὲ θὰ
κάνω σ' αὐτὸ τὸ ἀγράμματ'· δὲ θὰ σοῦ πῶ πόσο μὲ
συγκίνησε ἢ τρυφεράδα τοῦ κ' ἢ ποιότητ' του, μαζὶ
καὶ ἡ ἐπιστήμη του—μὴ λυρικὴ ἐπιστήμη, εἶπε νὰ
τὴν ποῦμε, ὅπως εἶναι ἀνεγχομένη πᾶνου στὶς λου-
λουδέσιες τοῦ τις γραμμές. Ὅπως εἶπε ὁ Παλαμᾶς,
τώρα τελευταῖα μάλιστα στὸ Νουμᾶ, ὁ Ψυχάρης
εἶναι ὁ πρῶτος πεζογράφος ποῦ ἀποχτήσανε τὰ νεο-
ελληνικὰ τὰ γράμματα. Ἀλήθεια τρανὴ ποῦ δε-
σικάνει συζήτηση γιὰ δευτεροῦς ξέρουμε νὰ διαβάσουν.

Ὡστόσο κάτι ἄλλο, καὶ ὄχι τὰ δόναμα παινι-
ματὰ μου, μὲ σπρώξανε νὰ σοῦ γράψω κάτι ἄλλο
ἀνώτερο ἀπὸ τὸ λυρισμὸ του μὲ συγκίνησε στὸ
«Γράμμα στὴ Μυριέλλα», καὶ τοῦτο εἶναι ὁ τελευ-
ταῖος του παρᾶγραφος, ἐκεῖ ποῦ μὲ τόση χάρι, μὰ
καὶ μὲ τόσο κυρτὸ παράπονον, βεβαιώνει τὴν καλὴ
κόρη πὼς εἶναι Σχολαστικός. «Τώρα πιά δὲ θὰ μοῦ
ἀνεκρίνετε πὼς εἶμαι σχολαστικός», τῆς λείει. Μὰ
στὴ στιγμὴ χαρρακτηρίζει καὶ τὸ σχολαστικισμὸν τοῦ
«ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟ». Νᾶ, λοιπὸν
καὶ ὁ περιφημὸς ὁ σχολαστικισμὸς ποῦ σκτανκλιζει
τοὺς τάχῃ φιλελεύθερους στὴ γλώσσα, κεινοὺς δηλ.
ποῦ τὴν ἀτυμιά τους ἢ τὴν ἀναμελιά τους τὴ χα-
ρακτηρίζουνε γιὰ ριζοσπαστισμὸν—καὶ καμκρώνουνε
κίολας γιὰ δαύτους!

Ἔνα ξέρω νὰ σοῦ πῶ, φίλε Νουμᾶ, καὶ σοῦ τὸ
λέω νῆτα κῆτα, πὼς δηλ. τότε θὰ πάει τὸ ζή-
τημα μπροστά, τότε θὰ δώσουμε τὴν πνευματικὴ

λευτεριά στὸ ἔθνος μας, δταν δλοι γίνουμε σκολα-
στικῆ—σκολαστικοὶ γιὰ τὸ καλὸ πάντα, ποῦ λείει καὶ
ὁ Ψυχάρης.

Δικός σου
ΑΝΤΡΟΚΛΗΣ

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ.—Θὰ μὰς δώσει
ὁ φίλος ἀνταποκριτῆς τὴν ἀδεια νὰ προστέ-
σουμε δυὸ λόγια κάτω ἀπὸ τὸ γράμμα του.
Ὁ ἀγώνας τοῦ «Νουμᾶ» ἴσια ἴσια γι' αὐτὸ γί-
νεται καὶ κεί τραβάει. Νὰ μὰς φέρεῖ δηλ. δλους
σιγὰ σιγὰ κάτω ἀπὸ τὸν Κανόνα γιὰ νὰ
νασάνουμε λευτερώτερα καὶ νὰ δουλέψουμε
γενναιώτερα, γιὰτὶ μοναχὰ κάτω ἀπὸ τὸν Κανόνα,
ποῦ θὰ πεί κάτω ἀπὸ τὴ Λογικὴ, ἀπὸ
τὴν Ἐπιστήμη, ἀπὸ τὴν Ἀλήθεια καὶ ἀπὸ τὴν
Τάξη χαιρέται ὁ ἀληθινὸς λευτερός τῆ λευ-
τεριά του. Σ' ἓνα περασμένο φύλλο τοῦ
«Νουμᾶ» (ἀριθ. 326, σελ. 7 στὰ «Παραγρα-
φάκια») μὲ πόνο γράψαμε δυὸ λόγια γιὰ τὴ
γλωσσικὴ ἀναρχία ποῦ παρατηρεῖται
ἀκόμα καὶ στὶς στήσις τοῦ Νουμᾶ καὶ ἐδὲκρηθή-
καμε νὰ μποῦμε δλοι μας σιγὰ σιγὰ καὶ μὲ
ὑποχώρησις (ἴσως τὸ ἐπίθετον «ἀμοιβαίως» νὰ
μὴν ταίριαζε καὶ, ἀφοῦ κατὶ ἄλλο ἐνοούσαμε
δταν τὸ γράψαμε θέλαμε δηλ. νὰ ποῦμε «ἀβα-
ρία στὶς ἀδυναμίες μας») κάτω ἀπὸ ἓναν
κοινὸ κανόνα, γιὰ ν' ἀρπάξουμε ἀπὸ τοὺς
ἀντίθετους καὶ τὸ τελευταῖον ἐπιχείρημα ποῦ-
χουν καὶ τὸ μεταχειρίζονται ἐναντίον μας. Ὁ
Κανὼνας ὑπάρχει μὰς τὸ ἀπόδειξε ὁ Ψυχάρης
θεοφάνερα μὲ τὰ ἔργα του, καὶ μάλιστα μὲ τὸ
φαιενὸ του καὶ φαιενὸ του τὸν Πρόλογον,
πὼς ὑπάρχει αὐτὸς ὁ Κανὼνας, καὶ κάτω ἀπ'
αὐτὸν τὸν Κανόνα δούλεψε πάντα καὶ δὰ
δουλέψει ὅσο δὰ βγαίνει, ὁ Νουμᾶς—γιὰτὶ
μοναχὰ κάτω ἀπὸ τὸν Κανόνα νιώθει τὴν
ἀληθινὴν λευτεριά του, ἀδιαφοροῦντας ἄ μωρι-
κοὶ τὴν τέτια λευτεριά τῆ θαρροῦνε σκλαβιά
καὶ στενοκεφαλιά. Ὅ,τι ἄλλο νὰ ποῦμε πε-
ρισσεῦει, καὶ μάλιστα ὕστερ' ἀπὸ τὸ σημερονὸ
τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Παλαμᾶ, ποῦ παραδεχόμεστε
τις ιδέες του πέρα πέρα ὄλες, χωρὶς τὴν παρα-
μικρότερη ἐπιφύλαξιν.

συλογιέται ἡ Κούλα μέσα τῆς καὶ γελάει καὶ δὲν
κῆβει τὴ διάθεσὴ τῆς. Εἶδες ἐκεῖ, σὰν κ' ἦταν βέ-
βαιη πὼς θὰ τὴν ἐπαιρνε ὁ Σκακρέλος, σὰν καὶ τὸ
πίστεψαι αὐτὸ ποτὲ μὲ τὰ σωστά τῆς! Ἡ εὐ-
τυχία τῆς στιγμῆς ἔκαμε τόσο εὐλακρινὴ τὴν
Κούλα, ἢ λάμπη τοῦ καινούριου ἐρᾶτῆ τῆς τὰ κῆ-
ριζε μίαν ἀσπρικήν στὰ βᾶθλα τῆς ψυχῆς τῆς καὶ
στὸν κόσμον γύρω τῆς καὶ τὸν βλέπει ξάστερα καὶ
ἀτύφλωτα καὶ δμολογᾷ στερᾶτα μὲ τὸν ἐαυτὸ τῆς
ποῖό λόγο καὶ σκοπὸ ἔχουν δλα αὐτὰ τὰ καμώματα
καὶ τὰ μεπερδέματα, τὰ κνηγῆματα καὶ τὰ τρεξί-
ματα, τὰ γέλια καὶ τὰ δάκρυα, τὰ χασκαρισματα
καὶ τὰ κρυφτούλια. Παιγνίδι καθαρὸ γιὰ νὰ ξεχνιέ-
ται ἡ πίκρα τῆς ζωῆς, γιὰ νὰ γλυκύνῃ ἢ στερε-
μάρα τῆς κ' ἢ σκληράδιν. Ὅποιος μπορεῖ ἄς χαρῆ
μόνο περισσότερο, ἄς ἀπολάψῃ τὴν ψεύτρα τῆ ζωῆς,
τὴν ἀχαρῆ, τὴν ἀδικίαν, τὴ μάταιη μαζὶ καὶ ξελο-
γιάσρα. Κ' ἡ Κούλα βᾶλθηκε νὰ τὴ χαρῆ μὲ κ'
ἔβρε τὴν περίστασι. Ποῖος ξέρει αὐριο τί θὰ φέρ' ἢ
μέρα! Τυρανημὴν χρόνον ἔλακερον ἀπ' τὴ ζευγικὴ
τοῦ Σκακρέλου, χαιρέται καὶ ἀπολαθῆναι τῶρα μὲ
τὸ Σκακρογιώργον. Τούτος οὔτε τὴ ραγᾷ ποῦ
ἦταν σήμερον, οὔτε σκοτίζεται νὰ μάθῃ ποῦ εἶχε
πάει ἐχτέ, καὶ ποῖον ἀπάντησε στὸ δρόμον, οὔτε τοῦ

καίγεται καρφί γιὰτὶ ὁ ἔνας ἔρχεται στὴν κούλα,
ἢ ὁ ἄλλος κοιτάει στὰ παραθύρα τῆς. Φροντίζει
μοναχὰ πὼς νὰ τὴν εὐχρηστικῆ καλῆτερα σὲ δ,τι
τῆς χρειάζεται. Αὐτὲς τῆς λίγες μέρες, ποῦ τὸν
ἔχει, χρεῖται καὶ τὰ γλυκὰ, τὰ τρίγωνια καὶ τὰ
πικρῆτα. Ἡ τσίπη τῆς εἶναι γιομάτη πάντα ζα-
χαράτα κ' ἡ Μικρὴ σκυλιάζει ποῦ τὰ βλέπει:
«Ὁλο καὶ ματσαλάς δὲ σ' ἀπόστασε τὸ στόμα,
δῶλια!» Ἡ Κούλα δίνει καὶ σ' αὐτὴ γιὰ νὰ τὴ
σάξῃ πιότερον. Ὁ Σκακρογιώργος ἔφερε καὶ γιὰ
τὴ Φρόσω μίαν καινούριαν τσίπη. Ἀπ' τὸ πρῶτ' ὡς
τὸ βράδον ἢ ζωῆ τῆς Κούλας εἶν' ἓνας θρίαμβος μτρο
στὰ στὶς ἀδερφές, καὶ γιὰ τὸν ἐαυτὸ τῆς ἓνα γλυ-
κοκελάριτρο ρυάκι μέσα σ' ἀροδαφινές καὶ σὲ σμπε-
λίνες, κάτω ἀπ' τὸν πῖρ ἢσυχο καὶ ἀνέφελον ἀέρα.
Νὰ μὴν περνοῦσε μοναχὰ ἓνας ἴσκιος γερρακιοῦ ὄρες
ὄρες!

Γιὰτὶ, ὅσο περνᾶν οἱ μέρες, ἢ ἀγρία μορφή τοῦ
βελτινοῦ λογιᾶ ἀρχινάει νῆντυχεῖ τὸ νοῦ τῆς Κού-
λας, Ἡ πράξη τῶν δυὸ ὑπαξιοματικῶν δὲ θεωρῆ
θηκε μεγάλον πρᾶγμα ἀπ' τὸ δικικτῆ τους. Οὔτε
τὴν πειθαρχία πάτησαν οὔτε τὸν κανονισμὸν Ἀίγια
γυαλιά κομμάτιασαν κ' ἐνὸς πολλῆ ἔσπασαν τὰ
μούτρα, βιολιτζῆ μάλιστα, παλιόγυφτον. Κι ὁ Σκα-

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟΝ ΑΝΤΙΜΑΛΛΙΑΡΟ κ. Ε.

Α') ΣΤΟ ΧΗΜΙΚΟ ΓΙΑΝΝΑΚΗ.
 'Εσύ μπορείς, μα το θεό, χωρίς νά πιεις μιὰ στάλα
 Νά βρῆς ἄν μπόρα ἢ ἄλλο ὕγρὸ σὺ φέρας ἀν γνάλα
Β') ΣΤΟΝ ΑΙΔΕΣΙΜΟΤΑΤΟ ΓΙΑΝΝΑΚΗ.
 'Ολμηρός κι δλονυχτιε βασίς τὴν ἁγιασοῦρα
 κ' ἔτσι ποτὶ δὲν ἀδειασας νὰ πιᾶς καὶ λίγη σοῦρα.
Γ') ΣΤΟΝ ΑΙΔΕΣΙΜΟΤΑΤΟ ΧΗΜΙΚΟ ΓΙΑΝΝΑΚΗ.
 Ποῦς εἶδε ψύλλο σὲ βουρὸ σανίδα φορτωμένο
 Ποῦς εἶδε χημικὸ-παπὸ σῦρριζα κουρεμένο
 κ' ἄρωτοχτυπημένο;

Χανιά, 20 τοῦ Φλεβάρη 1909.

Ο ΣΕΒΝΤΑΛΗΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Κάποιος κύριος, Φιλόδημος τοῦνομα, σουβουλεύει σὶς «Ἀθῆναι» τῆς Τρίτης τῆς Ἀθίνας τοῦ κ. Νέη νὰ κάνουνε σύλλογο γιὰ νὰ διακονήσουν τὴν κακομοιρασμένη τὴν καταρῶσσα!

— Οἱ Ἀθῆνες, λέει, πρέπει νὰ μιλοῦν ἄστικα πάντοτε κ' ἔτσι θὰ ξαναγκάσουν καὶ τοὺς λιποκοντόρους («παρέχουσαι τὸ παράδειγμα τοῖς μοναχολοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις νεανίσκοις», λέει ὁ κύρ Φιλόδημος) νὰ μιλοῦν κι αὐτοὶ Ἀστικά. Φανταστεῖτε, μπαζῆς πεδὸ θῆναι μιὰ τέτια κουβέντα!

— Τοὺς δείχνει μάλιστα πὺς πρέπει νὰ λένε καὶ μερικές λέξεις. Τὸ παραβάν λ. γ. νὰν τὸ λένε—ἀλεξάνερμον, τὸ τιμποῦσον—φελλάγγα, τ' ἔσπερρουνγα—λευχίματα, τῖς σουφραζέτες—σουδουρηφίωσσας καὶ πᾶσι λέοντας.

— Βγῆκε στὴν Πόλη ἕνα πολὺ καλὸ φιλολογικὸ περιώδικὸ μὲ τὸν τίτλο «Ζωὴ» πού, λέει, «θὰ προσπαθήσει νὰ συγκεντρώσει γύρω τῆς μίαν ἡρωϊκὴν φαλαγγά, ἢ ἕποια θ' ἀναλάβει τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τοῦ λυρισμοῦ». Ὁ Θεὸς νὰ δώσει!

— Ἡ «Ζωὴ» λέει ἕκκα πὺς αὐ' ἀναστύλωσει τὴν σημαίαν τὴν ὡραίαν, εἰς μίαν ἐποχὴν ἐπιζώσαν τῆς Ὀμορφίας, μὲ τὴν πεποθῆσιν ὅτι εἰ' ἑνὸς τοιοῦτου ἡρωϊσμοῦ δίνεται ἐν γένει μιὰ πραγματικὴ ἀναγέννησις.

— Στὸ πρῶτο φυλλάδιο πὺς λάβαμε δημοσιεύονται πολὺ ὁμορφα πεζὰ κ' ἔμμετρα πεζαῖα. Διευθυντὴς εἶναι ὁ κ. Α. Μελαχρινός, ποιητὴς καὶ Κλέμητος Περρουρογέννητος.

— Τὸ Γ' φυλλάδιο τοῦ «Σεράπιου», διαλεγτὸ καθὼς καὶ τᾶλλα δύο τὰ πρῶτα, ἔχει ποιήματα τοῦ Τάκη Σαρακινού, Πεύκου Ὀρεινοῦ καὶ Βαρλέντη, τὸ Διδάνι τοῦ Γκαίτε, μικρὰ τραγουδιὰ τοῦ Μπωνταειάρ, δηγήματα τοῦ Πήλιου Ζάγχου καὶ Κώστα Τσυχκαράδα, βιβλικὴ ἐπιθεώρησις κλπ. Στὸ τέταρτο φυλλάδιο θὰ δημοσιεῖται τὸ μονόπρακτο δρᾶμα τοῦ Ταγκόπουλου «Στὴν ὀξέπορτα», πὺς θὰν τὸ παίζει ἐν λίγας μέρας ἢ κ. Κουβέλη σὲ Sporting Club τῆς Σμύρνης.

καρῆλος κι ὁ Καρδάρας εἶχαν ἄδεια διακνυκερῶ σως, ἐνὼ τὸ καρφαμὰν παρατίεινε τὸ παίξιμό του πέρχ ἀπ' τὴν κανονισμένη ὥρα. Ἔλκοσι μέρες φυλακὴ φάνηκαν τιμωρὰ ἀκετὴ σὲ φρούραρχο τοῦ κάστρου. Ἄν ἤξερε πὺς θὰ εὐχριστούσε τὴν καρδιά τῆς μικρότερης κόπελας τοῦ μακαρίτη φίλου του, ἰσως τὴν ἔκανε ἕνα μῆνα. Κι ἄξαφνα, ἐκεὶ πὺς ἡ Κούλα δὲν τὸν πρόσμενε, ἀπὸ κακό λογαριασμὸ στῖς μέρες, ὁ Σακαρέλος παρουσιάστηκε σὺν πάντα τσελεπήσ καὶ φρεσκοζουρισμένος σὲ βελούχι. Καθὼς τὸν εἶδε, πάγωσε τὸ αἷμα τῆς. Ἄθελῆτα τρῦπωσε μέσα μὴν τὴν πάρη τὸ μάτι του. Ἡ πρώτη τῆς ἀπόφραση ἦταν νὰ μὴν τοῦ παρουσιαστῇ διόλου, νὰ τοῦ κόμη τὸ βερύ. Κι ἂν παρουσιαστῇ, νὰ τοῦ ἀπαντήτη ὀρθὸ κοφτὰ: Ἄς μὴν ἔτρεχε στῖς καρφαμάνισες. Κ' ἔτσι ξεμπερδεύει πιά μαζί του μιὰ γιὰ πάντα. Μὲ τὴν ἀπόφραση αὐτῇ, πήρε τὴ δουλιὰ τῆς καὶ κατέβηκε σὲ κατόγι νὰ καθήση μὲ τὴ Φρόσω καὶ νὰ κοιτᾷ ἀπ' τὸ στενὸ μασγάλι, δίχως νὰ φάνηται ἐπὸ τὸ βελούχι. Μὰ μόλις πᾶτισσε στὴν πόρτα, ἡ Μαρὴ τὴν καρτέρησε μὲ τὸ λόγο:

«Καλὸς τὰ δεχτήκαμε!»
 Καὶ γέλασε μὲ κακεντρέγεια.
 Ἡ Κούλα, γιὰ νὰ μὴν πιάση ἐκεὶ καυγά, προτίμησε νὰ φύγη. Κάθισε μονάχα στὴν αὐλὴ πίσω ἀπ' τὴν κούλια κάμποση ὥρα. Ἡ καρδιά τῆς δμωσ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔντοκοι καταθέσεις
 Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἑντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσόν, ἔτσι εἰς φράγκα καὶ λίρας στερελῆνας ἀποδοτέας εἰς ὀρισμένην προθεσίαν ἢ διαρκεῖς.
 Αἱ εἰς χρυσόν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσόν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὄψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κοτ' ἐπιλογὴν τοῦ ὁμολογιούχου. Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τράπεζης.

Τόκοι τῶν καταθέσεων.

1) 2	τοῖς ο]ο κατ' ἔτος	διὰ καταθέσεις 6 μην.	
2	»	»	1 ἐτ.
2) 2	»	»	2 ἐτ.
3	»	»	4 ἐτ.
4	»	»	5 ἐτ.

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐπιλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικαὶ ἢ ἀνώνυμοι.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Dalm Paris. Λάβαμε τὴ συντρομὴ κ' εὐχαριστοῦμε.— κ. I Στ. «Ἐργα», φαίνεται, σταμάτησε πάλι.— κ. Πειραιώτη. Ἀπὸ τὰ τέσσαρα κινεῦρα ἐπιγράμματα πὺς μᾶς ἔστειλες γιὰ τὸν «ἤρωα-ποιητὴ» δημοσιεύσαμε δύο ἕνα, τὸ ἀκόλουθο:
Ὁ Δ φ σ τ ο ς εἰδὸ κοίτουμαι. Ἡ τραγική μου τύχη δὲν ξέρω πὺς ἢ ἄσοφῃ σπληρὸ μ' εἶχε μισήσι. Οἱ ἀνθρώποι μὲ κατὰρξαν. Σῆλὸς πιστός μονάχα σὲν Κάτω Κόσμο ἕνα μακρὸ παλτόν μ' ἔχει ἀκλυθῆσι.
 Ἀλήθεια, κάποιος μᾶς ἔγραψε προχθὲς πὺς ὁ λόγος πεδ-βγαλε τελευταῖα ὁ «ἤρωα-ποιητῆς» γιὰ κάποιον ἐπιοητῆ-ἤρωα μπερὶ νὰ χαρακτηριστεῖ ἀξίολογος γιὰ seuvre costume, κὶ ἀφορμὴ τὸ ἀναθεματισμένο τὸ παλτόν.

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100.000!

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκαστον γραμματίον ἰσχύον διὰ τὴν κλήρωσιν 31 Μαρτίου 1909
τιμᾶται ἀντὶ μᾶς δραχμῆς.

ΚΕΡΔΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ :

ΜΕΓΑ ΚΕΡΔΟΣ	ἕκ δραχ.	100,000
1 Κέρδος	»	25,000
1 "έρδος	»	10,000
3 Κέρδη	»	5,000
5 Κέρδη	»	2,000
415 Κέρδη	»	100
557 Κέρδη	»	50

1000 ἐν ὄλῳ κέρδη ἀξίας δραχμῶν..... 225,000
Γραμματία πωλοῦνται. Βίς τὰ δημόσια ταμεία καὶ λοιπὰς δημοσίας ἀρχάς, εἰς τὰς Ἰταλίαν, εἰς τοὺς σταθμάς καὶ στασιαρχαίους τῶν σιδηροδρόμων, τοὺς διαχειριστὰς τῶν μονοπωλίων καὶ τὰ πρακτορεία τῶν ἐφημερίδων πρὸς δρασ. μιαν ἕκαστον γραμματίον, ἰσχύον διὰ μιάν ἐκ τῶν τριῶν τελευταίων κληρώσεων.
 Διὰ πᾶσαν πληροφορίαν ἢ ζήτησιν γραμματίων ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐθνικοῦ Στόλου καὶ τῶν Ἀρχαιοτήτων, ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν εἰς Ἀθῆνας.
 Ὁ Διευθύνων Τμηματάρχης
Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ

ΣΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

τὸ γραφεῖον (δρόμος Ζήνωνος 2) πωλοῦνται **ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ** τ' ἕνα καὶ 1,25 φρ. χρ. γιὰ τὸ ἐξωτερικόν, τὰκόλουθα βιβλία τοῦ ΨΥΧΑΡῆ «Τὸνεορ τοῦ Γιαννίρη» — τοῦ ΠΑΛΛῆ «Ἡλίου καὶ Φεγγάρι»—τοῦ ΦΩΤΙΑΔῆ «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ ἡ Ἐκπαιδευτικὴ μᾶς ἀναγέννησις» — τοῦ ΕΦΤΑ-ΔΙΩΤῆ «Ἱστορία τῆς Ρωμιούσσης», «Μαζώχτρα καὶ Βρουκόλακας» καὶ «Ἠθισιῶτικες Ἱστορίες»—τοῦ Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΑΔῆ «Οἱ σκιῆς μου»—τοῦ ΠΑΝΤΕΛῆ ΧΟΡΝΑτὸ Ἀνεχτίμητο» (δρᾶμα)—τοῦ ΗΛΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ «Ἐρησια καὶ Πατριδα» — τοῦ ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ «Τὰ Παλιὰ καὶ τὰ Καινούρια» — τοῦ Γ. ΑΒΑΖΟΥ «Ἡ ματιά»—τοῦ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ «Ζωντανοὶ καὶ πεθαμένοι» καὶ «Ὁ Ἄσωτος» (δρᾶμα)— τοῦ ΔΟΥΓΟΥ «Ἀδάφης καὶ Χλόη» (μεταφρ. Βουτιερῆ)— τοῦ ΕΥΡΗΠΙΑΔῆ «Ἡ Μῆδεια» (μεταφρ. Περγαλιτῆ)—τοῦ ΣΟΦΟΚΛῆ «Ὁ Αἴας» (μεταφρ. Ζήσιμου Σίδερη).
Ἡ ΙΛΙΑΔΑ μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν Ἄλ. Παλλῆ δρ. 2 καὶ φρ. χρ. 2 1/2 γιὰ τὸ ἐξωτερικόν.
Ο ΑΘΩΡΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ τῆς κ. Ἀλεξάνδρας Παπαδόσκου, χρυσοδεμένος, δρ. 1 1/2 καὶ φρ. χρ. 2 γιὰ τὸ ἐξωτερικόν.
 Τοῦ **ΙΔΑ** «Μαρτύρων καὶ ἡρώων αἷμα» δρ. 2.
 Τοῦ Γ. ΜΑΡΚΕΤῆ Πλουτολογία (δρ. 1) — Κριτικὴ τοῦ ὄθλου λογισμοῦ τοῦ Κάντ (δρ. 1) — Τὸ ἀδαμολογ. κ ζήτημα στὴν Ἀγγλία (λεφτὰ 50)
 Τοῦ Σ. ΣΚΙΠῆ «Ἡ μεγάλη ἀδρα» δρ. 2.
 Τοῦ ΑΕΑΝΤΡΟΥ Κ. ΠΑΛΑΜΑ τὰ Πρῶτα τραγούδια δρ. 1.
 Τοῦ ΕΡΜΟΝΑ «τῆς Ζωῆς» δρ. 1.
 Τοῦ ΕΛ. ΓΙΑΝΝΙΔῆ «Γλώσσα καὶ Ζωὴ» δρ. 2.
 Τῆς κ. ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦ σαλονισῶ δρ. 1.
 Τοῦ ΕΞΗΝΙΤΕΜΕΝΟΥ «Τὸ Μπαμπάνι» δρ. 1.
 Τοῦ Γ. ΣΚΑΛΗΡΟΥ «Τὸ κοινωνικὸ μᾶς ζήτημα» 50.50.
 ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ τοῦ Βλάμη λεπ. 0,50.
 Τοῦ ΑΛΕΞ. ΜΑΥΡΟΥΔῆ «Μικρὰ τραγούδια» δρ. 2.

(Ἀκολουθεῖ)